

Bijlage 1

Passende Beoordeling Natuurbeschermingswet 1998

**PASSENDE BEOORDELING
BESTEMMINGSPLAN BUITENGEBIED - 2012
DOETINCHEM**

GEMEENTE DOETINCHEM

20 december 2012
076826238:B - Definitief
B02047.000018.0100

Inhoud

1	Inleiding	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Afbakening	3
1.3	Leeswijzer	4
2	Planbeschrijving	5
2.1	Plangebied	5
2.2	Studiegebied	5
2.2.1	Natura 2000-gebieden binnen de invloedssfeer	5
2.2.2	Beschermde Natuurmonumenten binnen de invloedssfeer	6
2.3	Het voornemen	6
2.3.1	Veehouderij	6
2.4	Effecten van het nieuwe bestemmingsplan Buitengebied – 2012	7
2.4.1	Veehouderij; stikstofdepositie	7
2.5	Uitgangspunten Passende Beoordeling	8
3	Wettelijk kader en toetsingskader	9
3.1	Natura 2000, Beschermde Natuurmonumenten en de Natuurbeschermingswet 1998	9
3.2	Toetsingskader Natura 2000-gebieden	10
3.2.1	Algemeen	10
3.2.2	Gelderse Poort	11
3.2.3	Uiterwaarden IJssel	13
3.2.4	Veluwe	15
3.2.5	Klevsche Landwehr, Anholt, Issel Feldschlaggr. u. Regnieter Bach	17
3.2.6	Naturschutzgebiet (NSG) Emmericher Ward	17
3.2.7	Naturschutzgebiet (NSG) Hetter-Millinger Bruch, mit Erweiterung	18
3.2.8	Vogelschutzgebiet (VSG) Unterer Niederrhein	19
3.3	Toetsingskader Beschermde Natuurmonumenten	20
3.3.1	De Zumpe	20
4	Effectbepaling en -beoordeling stikstofdepositie	22
4.1	Algemeen	22
4.1.1	De referentiesituatie	22
4.1.2	Het voorkeursalternatief	22
4.2	Beoordelingskader	24
4.2.1	Vermesting en verzuring door depositie van stikstof	24
4.2.2	Beoordelingswijze Nederland	25
4.2.3	Beoordelingswijze Duitsland	28
4.2.4	Kritische depositiewaarden	29
4.2.5	Achtergronddepositie	30
4.3	Effectbeschrijving en effectbeoordeling	30
4.3.1	Verandering stikstofdepositie door het voorkeursalternatief (worst-case invulling)	30
4.3.2	Verandering stikstofdepositie door best-case variant op het voorkeursalternatief (worst-case invulling)	36

4.3.3	Mitigerende maatregelen.....	36
4.3.4	Cumulatieve effecten.....	37
5	Conclusies en aanbevelingen	38
5.1	Effecten van Stikstofdepositie	38
5.2	Mitigerende maatregelen.....	39
	Colofon	40

1 Inleiding

1.1 AANLEIDING

De gemeente Doetinchem stelt een nieuw bestemmingsplan op voor het buitengebied (Buitengebied – 2012). De aanleiding is zowel juridisch als inhoudelijk.

Voor het buitengebied van de gemeente Doetinchem gelden op dit moment verschillende bestemmingsplannen, partiële herzieningen en wijzigingsplannen. Het nieuwe bestemmingsplan Buitengebied – 2012 vervangt deze plannen tot één volledig bestemmingsplan voor alle betrokken burgers en belanghebbenden in het totale buitengebied.

Uitgangspunt is een actualisatie van de geldende bestemmingsplannen. Wijzigingen worden alleen op die plekken in het nieuwe bestemmingsplan Buitengebied – 2012 doorgevoerd waar dit, vanuit wet-, regelgeving, beleid en thema's noodzakelijk is. Ook kleine aanpassingen op perceelsniveau zijn doorgevoerd, op verzoek van de eigenaar/gebruiker.

Als voorloper op het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 is op 4 april 2012 de nota Uitgangspunten voor het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 vastgesteld. Deze nota biedt de randvoorwaarden en uitgangspunten waaraan het nieuwe bestemmingsplan Buitengebied – 2012 moet voldoen.

1.2 AFBAKENING

Voor de ontwikkelingen in het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 van de gemeente Doetinchem geldt dat significante effecten op voorhand niet zijn uit te sluiten en daarom is een Passende Beoordeling in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 noodzakelijk.

In deze Passende Beoordeling draait het om de beantwoording van de volgende centrale vragen:

1. Tot welke (mogelijke) effecten leidt het plan?
2. Wat is de reikwijdte van mogelijke effecten?
3. Hoe beïnvloeden de effecten de kwalificerende natuurwaarden, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen?
4. Zijn mogelijke negatieve effecten significant?
5. Op welke wijze kunnen negatieve effecten voorkomen of verminderd worden?

Door de mogelijkheden voor de veehouderij in het nieuwe bestemmingsplan Buitengebied – 2012 zijn op voorhand enkele effecten te verwachten op de Natura 2000-gebieden en het Beschermd Natuurmonument als gevolg van een verandering van de stikstofdepositie. Voor de mogelijkheden uit het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 zijn alle andere mogelijke effecten uit te sluiten (zie motivering in paragraaf 2.5 van deze Passende Beoordeling).

Een toename van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden en het Beschermd Natuurmonument als gevolg van de mogelijkheden uit het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 leidt mogelijk tot significante negatieve effecten. In deze Passende Beoordeling wordt het voornemen daarom getoetst op mogelijke effecten van verandering van de stikstofdepositie op de instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden en het Beschermd Natuurmonument. Het volgende tekstkader beschrijft de rol van de Passende Beoordeling in het MER.

DE ROL VAN DE PASSENDE BEOORDELING IN HET MER

De Commissie voor de m.e.r. zegt het volgende over de rol van een Passende Beoordeling in het MER (website www.commissiemer.nl Tips en praktijkvoorbeelden planMER):

“De lijn die de Commissie hanteert is dat de Passende Beoordeling qua abstractieniveau kan aansluiten bij die van het plan en daarmee de concreetheid van de te nemen besluiten. Bij een meer strategisch plan heeft de Passende Beoordeling het karakter van een verkenning van de kans (het risico) dat het voorgenomen beleid binnen de randvoorwaarden van de natuurbeschermingswetgeving (niet) uitvoerbaar is. Door de onderdelen van het voorgenomen beleid te leggen naast de Natura 2000-gebieden in het plan- of studiegebied kunnen daarover uitspraken worden gedaan op basis van (gemotiveerd) deskundigenoordeel. De conclusies kunnen geformuleerd worden op grond van de ‘stoplichtbenadering’.”

De Passende Beoordeling richt zich op de gebiedsbescherming in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998. Om de gehele Natuurbeschermingswetprocedure te kunnen doorlopen, dienen nadere bepalingen plaats te vinden van de haalbaarheid van zowel natuurdoelen als voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling. Aan de hand van voorliggende Passende Beoordeling kan een goede gefundeerde keuze gemaakt worden tussen alternatieven. Indien een definitieve keuze gemaakt is voor een alternatief, zal mogelijk nog een ADC-toets uitgevoerd moeten worden. Dit is overigens alleen het geval als de gekozen alternatief mogelijk significant negatieve gevolgen voor de instandhoudingsdoelstellingen van de Natura 2000-gebieden heeft. In de ADC-toets worden de Alternatieven, Dwingende reden van groot openbaar belang en Compensatie uitgewerkt. Compensatie is het sluitstuk van de toets en is dus alleen van toepassing als op bevredigende wijze de Alternatieven en Dwingende reden uitgewerkt zijn. In de lijn van wat de Commissie voor de m.e.r. zegt over de rol van een Passende Beoordeling (zie hierboven) moet onderhavige Passende Beoordeling in het kader van het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 gezien worden als een risico-inschatting.

Een toetsing aan de soortbescherming (Flora- en faunawet) vindt niet plaats in voorliggend rapport.

1.3 LEESWIJZER

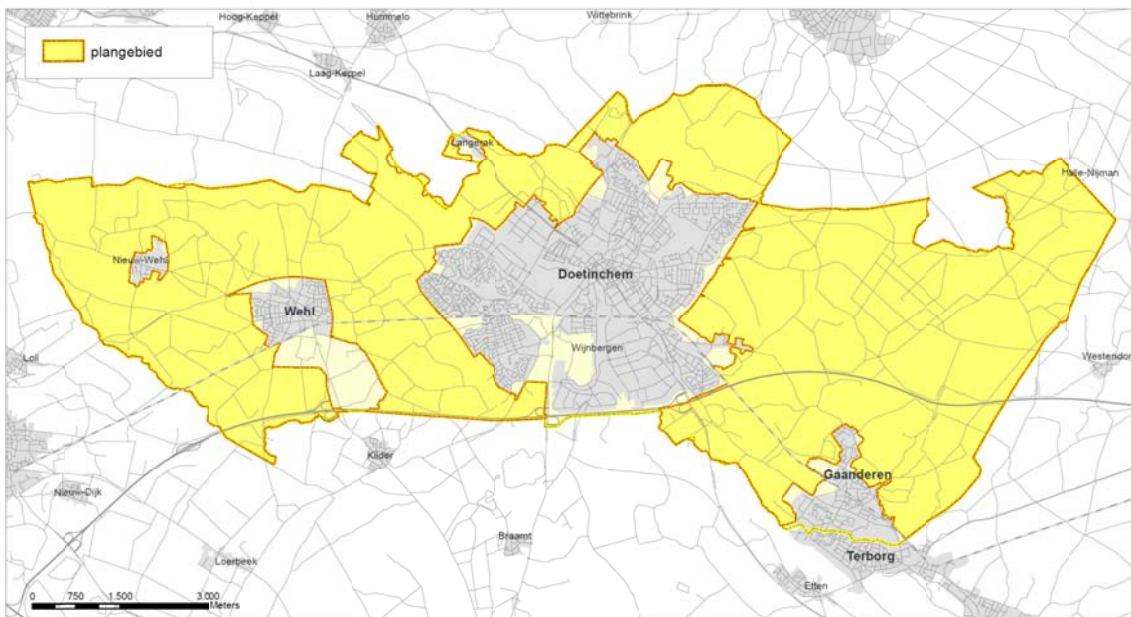
In hoofdstuk 2 wordt kort ingegaan op het plan- en studiegebied, het voornemen, de effecten van het nieuwe bestemmingsplan Buitengebied – 2012 en op de uitgangspunten voor de Passende Beoordeling. Hoofdstuk 3 beschrijft het wettelijk kader en het daaruit volgend toetsingskader. De effectbeschrijving en –beoordeling voor wat betreft stikstofdepositie, dus de feitelijke toetsing, vindt plaats in hoofdstuk 4. Tot slot worden in hoofdstuk 5 de conclusies en aanbevelingen gegeven.

2 Planbeschrijving

2.1 PLANGEBIED

Het plangebied voor het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 is weergegeven in Afbeelding 1. In het plangebied zijn verschillende functies aanwezig. Het gaat met name om natuur, landschap, (agrarische) bedrijven en woonpercelen.

Afbeelding 1: Plangebied bestemmingsplan Buitengebied – 2012

2.2 STUDIEGEBIED

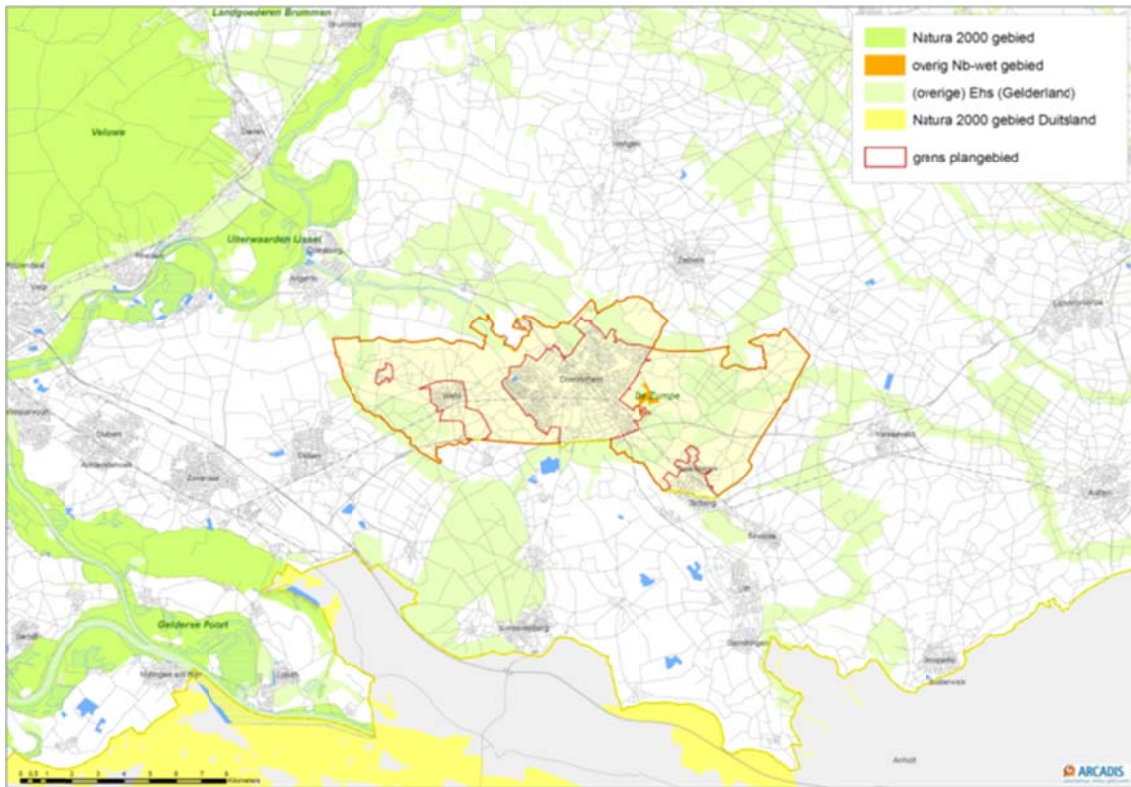
2.2.1 NATURA 2000-GEBIEDEN BINNEN DE INVLOEDSSFEER

De commissie voor de m.e.r. geeft in haar advies *Natura 2000 en verzurende/vermestende deposities in m.e.r.* aan dat naar effecten van stikstofdepositie gekeken moet worden tot een afstand van 10 kilometer en zelfs nog verder wanneer daar aanleiding toe is. In voorliggende Passende Beoordeling wordt derhalve nader ingegaan op effecten van het nieuwe bestemmingsplan Buitengebied – 2012 op de Natura 2000-gebieden (zie Afbeelding 2):

- Gelderse Poort.
- Uiterwaarden IJssel.
- Veluwe.

- Klevsche Landwehr, Anholt. Issel Feldschlaggr. u. Regnieter Bach.
- NSG¹ Emmericher Ward.
- NSG Hetter-Millinger Bruch, met Erweiterung.
- VSG² Unterer Niederrhein.

Afbeelding 2: Beschermde natuurgebieden in en in de omgeving van de gemeente Doetinchem

2.2.2 BESCHERMDE NATUURMONUMENTEN BINNEN DE INVLOEDSSFEER

In het plangebied van de gemeente Doetinchem heeft het Rijk De Zumpe als Beschermde Natuurmonument aangewezen (zie Afbeelding 2).

2.3 HET VOORNEMEN

2.3.1 VEEHOUDERIJ

In het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 worden regels opgenomen met betrekking tot de ontwikkelingsmogelijkheden van veehouderijen, waaronder intensieve veehouderijen en grondgebonden veehouderijen. Deze mogelijkheden uit het ontwerp bestemmingsplan Buitengebied – 2012 zijn hieronder uitgewerkt.

¹ NSG = Naturschutzgebiet.

² VSG = Vogelschutzgebiet.

Oppervlakte agrarisch bouwblok

In het nieuwe bestemmingsplan Buitengebied – 2012 mag een agrarisch bouwblok 1,5 hectare gaan bedragen in het agrarische gebied of in geval het bouwblok groter is dan 1,2 hectare mag de oppervlakte maximaal 25% worden vergroot. Een agrarisch bouwblok mag 1,25 hectare bedragen in het agrarische gebied met waarden of in geval het bouwblok groter is dan 1 hectare mag de oppervlakte maximaal 25 % worden vergroot.

Oppervlakte bouwblok intensieve veehouderij

In de gemeente Doetinchem komen alleen verwevings- en extensiveringsgebieden voor. In het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 is er voor intensieve veehouderijen in verwevingsgebied de mogelijkheid tot omschakeling, hervestiging, overname en uitbreiden tot maximaal 1 hectare. Vergroting van de oppervlakte van (het deel) intensieve veehouderij groter dan 1 hectare is alleen mogelijk in het kader van dierenwelzijnseisen en/of veterinaire gezondheid. Nieuwvestiging van intensieve veehouderij is uitgesloten.

In de extensiveringsgebieden geldt dat nieuwvestiging, hervestiging en omschakeling naar intensieve veehouderij niet is toegestaan. Uitbreiding van bebouwing voor intensieve veehouderij is in beginsel uitgesloten, tenzij de uitbreiding aantoonbaar noodzakelijk is om te voldoen aan de wettelijke eisen van dierenwelzijn en veterinaire gezondheid, zonder dat het aantal dierplaatsen toeneemt.

In het reconstructieplan Achterhoek en Liemers zijn in het verwevingsgebied van de gemeente Doetinchem ontwikkellocaties voor de intensieve veehouderij aangewezen. Het beleid is erop gericht ook binnen het verwevingsgebied groei van de intensieve veehouderijbedrijven op daarvoor geschikte locaties mogelijk te maken, mits aan een aantal voorwaarden voldaan wordt. De ontwikkellocaties zijn geen onderdeel van het bestemmingsplan Buitengebied – 2012. Het ontwikkelen van deze locaties kan uitsluitend buitenplans geregeld worden.

2.4 EFFECTEN VAN HET NIEUWE BESTEMMINGSPLAN BUITENGEBIED – 2012

2.4.1 VEEHOUDERIJ: STIKSTOFDEPOSITIE

De aanwezigheid van nutriënten (m.n. stikstof en fosfor) in lucht, bodem en water speelt direct (habitats) of indirect (soorten) een belangrijke rol in de kwaliteit van de ecosystemen. Met name ecosystemen die gekenmerkt worden door lage nutriënteniveau zijn gevoelig voor aanvoer van nutriënten van buiten het systeem, maar ook voor processen die in het systeem zelf plaatsvinden. De instandhoudingsdoelen van de Natura 2000-gebieden in de omgeving van het plangebied hebben betrekking op natte tot droge voedselarme ecosystemen, die sterk gevoelig zijn voor toename van het nutriënteniveau, ook wel vermessing genoemd.

De toename van nutriënten in de betreffende gebieden kan plaatsvinden door mineralisatieprocessen in de bodem door verlaging van de grondwaterstand, door aanvoer via grond- en oppervlaktewater of door stikstofdepositie vanuit de lucht. Er is geen sprake van duidelijke kwelstromen vanuit het buitengebied naar de Natura 2000-gebieden, waardoor nutriëntenverspreiding via het grondwater geen substantiële invloed heeft op de Natura 2000-gebieden. Tevens vinden geen substantiële wijzigingen plaats van de grondwaterstand of de waterhuishouding. Derhalve richt deze Passende Beoordeling zich op de stikstofdepositie vanuit de mogelijke landbouwkundige ontwikkelingen.

Stikstof komt van nature voor in de lucht in de vorm van stikstofgas (N₂). Dit wordt door denitrificatie in de bodem gevormd door stikstofbacteriën die nitraat (NO₃⁻) omzetten in stikstofgas. Het stikstofgas kan vervolgens weer door bacteriën in de bodem worden omgezet, zodat het beschikbaar komt voor planten. De aanvoer van N die op deze wijze beschikbaar komt voor planten is beperkt.

Door onnatuurlijke processen is het aanbod van N via de lucht sterk toegenomen. Naast de natuurlijke aanvoer zijn er sinds de industrialisatie in Nederland namelijk belangrijke bronnen bijgekomen en wel : het verkeer, de industrie en de landbouw. De stikstofverbindingen slaan uiteindelijk neer op de bodem, zogenaamde depositie, en in de bodem worden de verbindingen omgezet waardoor de stikstof beschikbaar komt voor planten.

Toename van het nutriëtniveau zal leiden tot verandering in de soortensamenstelling en structuur van de vegetatie, waarbij voedselminnende soorten gaan overheersen ten koste van de kenmerkende soorten van de habitats en soorten waarop de instandhoudingsdoelen zijn gericht.

2.5 UITGANGSPUNTEN PASSENDE BEOORDELING

De volgende uitgangspunten zijn gehanteerd voor het opstellen van deze Passende Beoordeling:

- Veranderingen in de landbouwbedrijven kunnen leiden tot verschillende effecten op Natura 2000-gebieden. Mogelijke effecten zijn verzuring, vermisting, oppervlakteverlies door ruimtebeslag, versnippering van leefgebieden van beschermde soorten, verzoeting of verzilting, verdroging of vernatting van gebieden, verandering van stroomsnelheid, verandering van overstromingsfrequentie, verstoring door licht, geluid of trilling, optische verstoring en verstoring door mechanische effecten. Deze Passende Beoordeling richt zich volledig op de effecten van stikstofdepositie. Gezien de aard van de voorziene veranderingen, worden veranderingen in populatiedynamiek en soortensamenstelling door andere effecttypen uitgesloten.
- Het studiegebied bestaat uit de Natura 2000-gebieden Gelderse Poort, Uiterwaarden IJssel, Veluwe, Klevsche Landwehr, Anholt, Issel Feldschlaggr. u. Regnieter Bach, NSG Emmericher Ward, NSG Hetter-Millinger Bruch, mit Erweiterung, VSG Unterer Niederrhein en het Beschermde Natuurmonument De Zumpe.
- Voor de berekeningen en effectbeoordeling is uitgegaan van de Huidige situatie vergund + CBS-correctie. De Huidige situatie vergund + CBS-correctie vormt een benadering van de “werkelijke situatie” en is vooral van belang vanuit het juridisch kader.
- Voor achtergronddeposities zijn gegevens gebruikt uit jaren die zo dicht mogelijk lagen bij de jaartallen die in het MER zijn aangegeven als uitgangspunten voor huidige situatie en autonome ontwikkelingen.
- De berekeningen van de stikstofdeposities zijn uitgevoerd met OPS-Pro 4.2.
- De stikstofdepositie vanuit veehouderijen wordt vooral veroorzaakt door NH₃. Bij de berekeningen zijn deze dan ook het meest belangrijk. De uitstoot van NO_x van veehouderijen is zeer klein vergeleken met NH₃. Voor veehouderijen zijn ook geen gegevens bekend van de uitstoot van NO_x.

3

Wettelijk kader en toetsingskader

3.1 NATURA 2000, BESCHERMDE NATUURMONUMENTEN EN DE NATUURBESCHERMINGSWET 1998

Op 1 oktober 2005 is de Natuurbeschermingswet 1998 (NBwet) in werking getreden. Deze wet heeft als doel het beschermen en in stand houden van bijzondere gebieden (Natura 2000-gebieden en Beschermde Natuurmonumenten) in Nederland. De Natura 2000- gebieden bestaan uit de Vogel- en Habitatrictlijngebieden. De Vogelrichtlijngebieden zijn aangewezen voor de bescherming van bepaalde vogelsoorten (kwalificerende soorten). Kwalificerende soorten zijn soorten waarvan geregeld meer dan 1% van de biogeografische populatie in het gebied verblijft of waarvoor het gebied tot de vijf belangrijkste gebieden in Nederland behoort. De Habitatrictlijngebieden zijn aangemeld voor het beschermen van andere diersoorten en habitattypen (natuurtypen) waarvoor Europa op wereldschaal een bijzondere verantwoordelijkheid draagt. Samen vormen deze gebieden het Europese Natura 2000 netwerk.

Natura 2000-gebieden

Voor de Natura 2000-gebieden zijn instandhoudingsdoelstellingen geformuleerd in de (concept) aanwijzingsbesluiten van de betreffende gebieden. In de besluiten staat omschreven wat de doelen zijn met betrekking tot de oppervlakte en de kwaliteit van de habitattypen. Voor sommige doelen betreft dat behoud van oppervlakte en kwaliteit. Maar ook uitbreiding van oppervlakte en verbetering van kwaliteit of een combinatie daarvan zijn mogelijkheden. Nieuwe ontwikkelingen mogen geen negatief effect hebben op de instandhoudingsdoelstellingen van de habitattypen en soorten. De voorgenomen planwijzigingen in het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 moeten derhalve getoetst worden aan de instandhoudingsdoelstellingen.

Om de effecten van een ontwikkeling op een Natura 2000-gebied te toetsen wordt de Habitattoets uitgevoerd. De Habitattoets bestaat uit drie mogelijke onderzoekssituaties, die opeenvolgend doorlopen kunnen worden maar ook los van of in combinatie met elkaar. Deze drie onderzoekssituaties zijn:

- Oriëntatiefase (de Voortoets).
- Verslechteringstoets.
- Passende Beoordeling.

In de oriëntatiefase wordt aan de hand van een Voortoets gekeken of de ontwikkelingen waarin het plan voorziet mogelijk (significante) negatieve gevolgen kunnen hebben voor de instandhoudingsdoelstellingen van een Natura 2000-gebied.

Van een negatief effect is sprake wanneer een verstoring optreedt van een kwalificerende soort of een verslechtering van een kwalificerend habitatype. Indien deze verstoring of verslechtering leidt tot een aantasting van de instandhoudingsdoelstellingen voor de betreffende soort of habitatype, dan is sprake van een significant negatief effect.

Indien uit de Voortoets blijkt dat het plan geen negatieve effecten met zich meebrengt is geen verder onderzoek noodzakelijk. Wanneer een significant negatief effect niet op voorhand uitgesloten kan worden moet een Passende Beoordeling worden uitgevoerd. Wanneer een significant negatief effect wel kan worden uitgesloten maar er mogelijk toch sprake is van verslechtering van een habitatype of een habitat van een soort, wordt aan de hand van een verslechteringstoets gekeken welke gevolgen deze negatieve effecten hebben op de betreffende soort of het habitatype.

Beschermde Natuurmonumenten

Sinds de inwerkingtreding van de (oude) Natuurbeschermingswet zijn 188 gebieden aangewezen als beschermd natuurmonument of staatsnatuurmonument. Door de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 verdwijnt het verschil tussen Beschermde en Staatsnatuurmonumenten. Deze gebieden vallen dan onder de noemer van Beschermde Natuurmonumenten. Een deel van de Beschermde Natuurmonumenten vallen samen met Natura 2000-gebieden. Hiervoor geldt bij definitieve aanwijzing van de Natura 2000-gebieden dat de “oude doelen” van het Beschermde Natuurmonument onderdeel worden van de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied. Waar de gebieden niet samen vallen, blijven Beschermde Natuurmonumenten in stand en vallen onder het toetsingskader van artikel 16 van de Natuurbeschermingswet, dat hieronder wordt toegelicht.

BEOORDELINGSKADER VAN BESCHERMDE NATUURMONUMENTEN

De status Beschermde Natuurmonument betekent dat het zonder vergunning verboden is om handelingen te verrichten die schadelijk kunnen zijn voor dat natuurmonument. Het gaat om handelingen die significante gevolgen kunnen hebben voor het natuurschoon, voor de natuurwetenschappelijke betekenis of voor dieren en planten in dat gebied. Tenzij er zwaarwegende openbare belangen zijn (‘dwingende reden van openbaar belang’) die het verlenen van een vergunning ‘noodzaken’. In tegenstelling tot de afweging bij een Natura 2000-gebied, hoeft hier geen alternatievenonderzoek plaats te vinden. Ook een Passende Beoordeling is niet verplicht.

Bij Beschermde Natuurmonumenten ontbreken de instandhoudingsdoelen als toetsingskader voor mogelijke effecten, zoals bij de Natura 2000-gebieden. Het aanwijzingsbesluit van een Beschermde natuurmonument bevat echter een overzicht van de te behouden natuurwaarden. Het toetsingskader is vergelijkbaar met dat van de Natura 2000-gebieden. Voor handelingen buiten het beschermde natuurmonument (voor zover aangewezen voor de inwerkingtreding van de Natuurbeschermingswet 1998) die significante effecten kunnen hebben op het gebied is het begrip ‘externe werking’ van toepassing (art. 65 Nbwet³). Dit betekent dat de vergunningplicht ook van toepassing is op handelingen buiten een Beschermde natuurmonument die negatieve gevolgen kunnen hebben.

3.2 TOETSINGSKADER NATURA 2000-GEBIEDEN

3.2.1 ALGEMEEN

Voor alle gebieden zijn specifieke doelen gesteld, deze komen in de onderstaande paragrafen aan bod. De doelen voor Nederland zijn overgenomen uit de (concept) besluiten zoals gepubliceerd op de website van het ministerie van EZ (www.natura2000.nl). De instandhoudingsdoelen voor het Natura 2000-gebied in Duitsland is afkomstig van de website van het federale Bundesamt für Naturschutz (www.bfn.de), de gebiedsbeschrijvingen van de website van het Landesamt für Natur, Umwelt und Verbraucherschutz van de deelstaat Noord-Rijnland-Westfalen (<http://www.naturschutzinformationen-nrw.de>).

³ In artikel 16 staat dat externe werking alleen geldt voor in het aanwijzingsbesluit beschreven activiteiten. Uit art. 65 blijkt echter dat dit alleen geldt voor beschermde natuurmonumenten die na 1 oktober 2005 zijn aangewezen en die zijn er (nog) niet.

3.2.2 GELDERSE POORT

Gebiedsomschrijving

De Gelderse Poort is de naam van een meer dan 6.000 hectare groot rivierenlandschap tussen de Duitse grens en de steden Arnhem en Nijmegen. Het ligt ingeklemd tussen de stuwwallen van Nijmegen en Montferland en omvat de stroomgebieden van de Rijn tussen Tolkamer en Arnhem (Bijlands Kanaal en Pannerdens Kanaal), van de Waal tussen Millingen aan de Rijn en Nijmegen, alsmede van de Oude Rijn tussen Elten (in Duitsland) en het dorpje Loo ten zuidoosten van Arnhem. Het laatste gebied wordt vooral gekenmerkt door verlandende stroombeddingen en oude meanders, omgeven door graslanden, akkers en wilgenbos. Het buitendijkse gebied van Rijn en Waal is sterk vergraven voor klei- en zandwinning en bestaat grotendeels uit open water, moerassen, ruigten, wilgenbos en diverse typen grasland, waaronder stroomdalgrasland op hooggelegen stroomruggen, oeverwallen en dijken. Hier bevinden zich gevarieerde natuurgebieden als de Bemmelse Waard, de Gendtse Waard, de Oude Waal en de Millingerwaard (langs de Waal), en de Lobberdense Waard en de Huissense Waarden (langs de Rijn); in de splitsing van Rijn en Waal ligt de Klompenwaard. Het binnendijkse polderlandschap bestaat voornamelijk uit graslanden, akkers, kleine waterlopen, rietlanden en moerasbos; ook hier bevinden zich enkele oude rivierlopen en tichtelterreinen. Van oorsprong een zeer belangrijk broedgebied voor moerasvogels (roerdomp, blauwborst en grote karekiet) en vogels van natte uiterwaard-graslanden (porseleinhoen en kwartelkoning). De betekenis is het afgelopen decennium sterk teruggelopen ten gevolge van verdroging in combinatie met vegetatiesuccessie.

Ook van grote betekenis als broedgebied voor broedvogels van waterrijke gebieden, al dan niet met opgaand bos (aalscholver, dodaars, zwarte stern, ijsvogel). Belangrijk rust- en foerageergebied voor aalscholver, wilde zwaan, kolgans, grauwe gans, slobbeend, nonnetje, meerkoet en kievit. Daarnaast van enig belang voor fuut, kleine zwaan, rietgans, smient, kraakeend, wintertaling, pijlstaart, tafeleend, visarend, slechtvalk, grutto en wulp. Eén van de belangrijkste gebieden voor kolgans en kievit.

Instandhoudingsdoelstellingen

Tabel 1 geeft de instandhoudingsdoelstelling van de habitattypen en soorten waarvoor de Gelderse Poort is aangewezen.

Tabel 1: Instandhoudingsdoelstellingen voor de Gelderse Poort

Habitattypen	SVI Landelijk (Landelijke Staat van instandhouding)	Doelst. Opp.vl.	Doelst. Kwal.	Doelst. Pop.	Draagkracht aantal vogels	Draagkracht aantal paren
H3150 Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden	-	=	>			
H3270 Slikkige rivieroever	-	>	>			
H6120 Stroomdalgraslanden *	--	>	>			
H6430A Ruigten en zomen (moerasspirea)	+	=	=			
H6430C Ruigten en zomen (droge bosranden)	-	=	=			
H6510A Glanshaver- en vossenstaartheuvels (glanshaver)	-	>	>			
H91E0A Vochtige alluviale bossen (zachtouthooibossen) *	-	>	>			

	SVI Landelijk (Landelijke Staat van instandhouding)	Doelst. Opp.vl.	Doelst. Kwal.	Doelst. Pop.	Draagkracht aantal vogels	Draagkracht aantal paren
H91F0 Droge hardhoutoibossen	-	>	>			
Habitatsoorten						
Zeeprik	-	>	>	>		
Rivierprik	-	>	>	>		
Elft	--	=	=	>		
Zalm	--	=	=	>		
Bittervoorn	-	=	=	=		
Grote modderkruiper	-	>	>	>		
Kleine modderkruiper	+	=	=	=		
Rivierdonderpad	-	=	=	=		
Kamsalamander	-	=	=	=		
Meervleermuis	-	=	=	=		
Bever	-	=	=	>		
Broedvogels						
Dodaars	+	=	=			40
Aalscholver	+	=	=			230
Roerdomp	--	>	>			20
Woudaapje	--	>	>			20
Porseleinhoen	--	>	>			10
Kwartelkoning	-	>	>			40
Zwarte Stern	--	>	>			150
IJsvogel	+	=	=			10
Oeverzwaluw	+	=	=			420
Blauwborst	+	=	=			80
Grote karekiet	--	>	>			40
Niet-broedvogels						
Fuut	-	=	=		180	
Aalscholver	+	=	=		320	
Kleine Zwaan	-	=	=		3	
Wilde Zwaan	-	=	=		2	
Kolgans	+	= (<)	=		10600	
Grauwe Gans	+	= (<)	=		2500	
Smient	+	= (<)	=		2600	
Krakeend	+	=	=		140	
Wintertaling	-	=	=		410	
Pijlstaart	-	=	=		40	
Slobeend	+	=	=		170	
Tafeleend	--	=	=		250	
Nonnetje	-	=	=		10	
Meerkoet	-	=	=		2000	

	SVI Landelijk (Landelijke Staat van instandhouding)	Doelst. Opp.vl.	Doelst. Kwal.	Doelst. Pop.	Draagkracht aantal vogels	Draagkracht aantal paren
Kievit	-	=	=		2500	
Grutto	--	=	=		70	
Wulp	+	=	=		360	

De Landelijke Staat van instandhouding is in de tabel weergegeven. + staat voor positief, - staan voor negatief en -- staat voor zeer negatief.

De doelstelling voor oppervlakte, kwaliteit en populatie is in de tabel weergegeven. = staat voor behoud, > staat voor uitbreiding of verbetering, =< staat voor Ontwerp-aanwijzingsbesluit heeft "ten gunste van" formulering, * staat voor prioritair habitatype. Hier heeft Nederland speciale verantwoordelijkheid voor.

3.2.3 UITERWAARDEN IJSSEL

Gebiedsomschrijving

Uiterwaarden IJssel omvat het systeem van de rivier de IJssel, inclusief aanliggende oeverwallen en komgronden. Het heeft een oppervlak van circa 9.209 hectare. De hoofdstroom zelf is niet in het richtlijngebied mee begreemd. De IJssel is een zijtak van de Rijn en loopt van Arnhem tot aan het IJsselmeer. In perioden van hoge afvoer neemt de IJssel 1/6 deel van de Rijnafvoer voor haar rekening. In perioden met lage afvoer wordt het water op peil gehouden door een stuw in de Nederrijn. Vooral gedurende het winterhalfjaar zijn grote delen van de uiterwaarden geïnundeerd waarbij overstromingsduur en -frequentie sterk kunnen variëren. De voorkomende habitatypen en soorten zijn deels ontwikkeld als gevolg van de landschapsvormende processen die in het verleden hebben plaats gevonden en nu niet meer plaatsvinden. Zandige kalkrijke oeverwallen en rivierduinen worden afgewisseld met kleiige, vlakke stroomdalen. Het landschap wordt gekenmerkt door veel grasland en daartussen een kleinschalige afwisseling van landschapselementen, zoals kolken, hanken of strangen, bosschages, verspreide bomen en heggen, moerasstroken en rietzomen, zandoevers en stroomrichels en plaatselijk zand- en kleiwinplassen. De IJssel verbindt een aantal natuurgebieden met elkaar: de natuurgebieden langs de rivier, de Gelderse Poort bovenstrooms langs de Rijn, de laagveenmoerassen van Noordwest Overijssel in het noorden, de Randmeren en het Ketelmeer met aansluiting op het IJsselmeer in het westen

Instandhoudingsdoelstellingen

Tabel 2 geeft de instandhoudingsdoelstelling van de habitatypen en soorten waarvoor de Uiterwaarden IJssel is aangewezen.

Tabel 2: Instandhoudingsdoelstellingen voor de Uiterwaarden IJssel

	SVI Landelijk (Landelijke Staat van instandhouding)	Doelst. Opp.vl.	Doelst. Kwal.	Doelst. Pop.	Draagkracht aantal vogels	Draagkracht aantal paren
Habitattypen						
H3150 Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden	-	>	>			
H3260B Beken en rivieren met waterplanten(grote fonteinkruiden)	-	>	=			
H3270 Slikkige rivieroever	-	>	>			
H6120 *Stroomdalgraslanden	--	>	>			
H6430A Ruigten en zomen(moerasspirea)	+	=	=			
H6430B Ruigten en zomen(harig wilgenroosje)	-	=	=			
H6430C Ruigten en zomen(droge bosranden)	-	>	>			
H6510 Glanshaver- en vossenstaarthooilanden	-	>	>			
H91E0A *Vochtige alluviale bossen(zachthoutoobossen)	-	=	=			
H91E0B *Vochtige alluviale bossen(essen-iepenbossen)	--	>	>			
H91F0 Droge hardhoutbossen	--	>	>			
Habitatsoorten						
Bittervoorn	-	=	=	=		
Grote modderkruiper	-	>	>	>		
Kleine modderkruiper	+	=	=	=		
Rivierdonderpad	-	=	=	=		
Kamsalamander	-	>	>	>		
Bever	-	>	>	>		
Broedvogels						
Aalscholver	+	=	=			280
Porseleinhoen	--	>	>			20
Kwartelkoning	-	>	>			60
Zwarte stern	--	=	=			50
IJsvogel	+	=	=			10
Niet-broedvogels						
Fuut	-	=	=		220	
Aalscholver	+	=	=		550	
Kleine zwaan	-	=	=		70	
Wilde zwaan	-	=	=		30	
Kolgans	+	=	=		16700	
Grauwe gans	+	=	=		2600	
Smient	+	=	=		8300	
Krakeend	+	=	=		100	
Wintertaling	-	=	=		380	
Wilde eend	+	=	=		2600	
Pijlstaart	-	=	=		50	

	SVI Landelijk (Landelijke Staat van instandhouding)	Doelst. Opp.vl.	Doelst. Kwal.	Doelst. Pop.	Draagkracht aantal vogels	Draagkracht aantal paren
Slobeend	+	=	=		90	
Tafeleend	--	=	=		450	
Kuifeend	-	=	=		690	
Nonnetje	-	=	=		20	
Meerkoet	-	=	=		3600	
Scholekster	--	=	=		210	
Kievit	-	=	=		3400	
Grutto	--	=	=		490	
Wulp	+	=	=		230	
Tureluur	-	=	=		30	

De Landelijke Staat van instandhouding is in de tabel weergegeven. + staat voor positief, - staan voor negatief en -- staat voor zeer negatief.

De doelstelling voor oppervlakte, kwaliteit en populatie is in de tabel weergegeven. = staat voor behoud, > staat voor uitbreiding of verbetering, =< staat voor Ontwerp-aanwijzingsbesluit heeft "ten gunste van" formulering, * staat voor prioritair habitatype. Hier heeft Nederland speciale verantwoordelijkheid voor.

3.2.4 VELUWE

Gebiedsomschrijving

De Veluwe bestaat overwegend uit droge bossen, droge en natte heide, vennen en stuifzanden. In de voorlaatste ijstijd, zo'n 150.000 jaar geleden, duwden de ijslobben van het landijs enorme hoeveelheden door de rivieren aangevoerd zand en grond voor zich uit en opzij en vormden zo de stuwwallen. Hoewel de hoogteverschillen sindsdien door wind en water zijn afgevlakt, reiken de hoogste delen van de Veluwe tot ruim 100 m boven NAP. Tot 1900 was de Noord-Veluwe één uitgestrekt stuifzandgebied.

Tegenwoordig is er in totaal nog 1400 hectare stuifzand op de Veluwe. Bij Kootwijk is één van de grootste actieve stuifzandgebieden van Europa. Plaatselijk komen in de heiden natte (o.a. Leemputten bij Staverden) of droge (o.a. Harskamp) heischrale graslanden, jeneverbesstruwelen, vennen, natte heide en hoogveenkernen (Mosterdveen) voor. In het beekdal van de Hierdense en Staverdense Beek worden schraallanden aangetroffen. Langs de randen van de Veluwe ontspringen de (sprengen)beken, waar beekvegetaties en zeer plaatselijk bronbossen voorkomen.

Instandhoudingsdoelstellingen

Tabel 3 geeft de instandhoudingsdoelstelling van de habitatypen en soorten waarvoor de Veluwe is aangewezen.

Tabel 3: Instandhoudingsdoelstellingen voor de Veluwe

	SVI Landelijk (Landelijke Staat van instandhouding)	Doelst. Oppervlakte	Doelst. Kwaliteit	Doelst. Populatie	Draagkracht aantal vogels	Draagkracht aantal paren
Habitattypen						
H2310 Stuiyzandheiden met struikhei	--	>	>			
H2320 Binnenlandse kraaiheibegroeiingen	-	=	=			
H2330 Zandverstuivingen	--	>	>			
H3130 Zwakgebufferde vennen	-	=	=			
H3160 Zure vennen	-	=	=			
H3260A Beken en rivieren met waterplanten (waterranonkels)	-	>	>			
H4010A Vochtige heiden (hogere zandgronden)	-	>	>			
H4030 Droge heide	--	>	>			
H5130 Jeneverbesstruwelen	-	=	>			
H6230 Heischrale graslanden *	--	>	>			
H6410 Blauwgraslanden	--	>	>			
H7110B Actieve hoogvenen (heideveentjes) *	--	>	>			
H7150 Pioniervegetaties met snavelbiezen	-	>	>			
H9120 Beuken-eikenbossen	-	>	=			
H9160A Eiken-haagbeukenbossen (hogere zandgronden)	--	>	=			
H9190 Oude eikenbossen	-	>	>			
H91E0C Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	-	>	>			
Habitatsoorten						
Gevlekte witsnuitlibel	--	>	>	>		
Vliegend hert	-	>	>	>		
Beekprik	--	>	>	>		
Rivierdonderpad	-	>	=	>		
Kamsalamander	-	=	=	=		
Meervleermuis	-	=	=	=		
Drijvende waterweegbree	-	=	=	=		
Broedvogels						
Wespendief	+	=	=			150
Nachtzwaluw	-	=	=			610
IJsvogel	+	=	=			30
Draaihals	--	>	>			100
Zwarte specht	+	=	=			430
Boomleeuwerik	+	=	=			2400
Duinpieper	--	>	>			40
Roodborsttapuit	+	=	=			1000
Tapuit	--	>	>			100

	SVI Landelijk (Landelijke Staat van instandhouding)	Doelst. Oppervlakte	Doelst. Kwaliteit	Doelst. Populatie	Draagkracht aantal vogels	Draagkracht aantal paren
Grauwe klauwier	--	>	>			40

De Landelijke Staat van instandhouding is in de tabel weergegeven. + staat voor positief, - staan voor negatief en -- staat voor zeer negatief.

De doelstelling voor oppervlakte, kwaliteit en populatie is in de tabel weergegeven. = staat voor behoud, > staat voor uitbreiding of verbetering, =(<) staat voor Ontwerp-aanwijzingsbesluit heeft "ten gunste van" formulering, * staat voor prioritair habitattype. Hier heeft Nederland speciale verantwoordelijkheid voor.

3.2.5 KLEVSCHER LANDWEHR, ANHOLT. ISSEL FELDSCHLAGGR. U. REGNIETER BACH

Gebiedsomschrijving

Het gebied "Klevsche Landwehr, Anholt, Issel Feldschlaggr und Regnieter Bach" bestaat uit laagland stromen en sloten die uitmonden in de IJssel. Zij zijn gedeeltelijk rechtgetrokken en hebben versterkte oevers. Kenmerkend zijn de grote oppervlakken ondergedompelde waterplanten. De omliggende gebieden zijn deels gebruikt voor de landbouw (akkerbouw en weiland) of betreffen dennenbossen.

Instandhoudingsdoelstellingen

Dit Natura 2000-gebied is aangewezen voor de volgende instandhoudingsdoelen:

- Grote modderkruiper: behoud en ontwikkeling van het leefgebied van deze soort

3.2.6 NATURSCHUTZGEBIET (NSG) EMMERICHER WARD

Gebiedsomschrijving

Het Naturschutzgebiet (NSG) Emmericher Ward bestaat uit semi-natuurlijke graslanden met natte grasland- restanten, natuurlijke wateren en afgegraven wateren ten westen van Emmerich.

Instandhoudingsdoelstellingen

Tabel 4 geeft de instandhoudingsdoelstelling van de habitattypen en soorten waarvoor NSG Emmericher Ward is aangewezen. Dit gebied is tevens aangewezen als onderdeel van het Vogelrichtlijngebied VSG Unterer Niederrhein. Zie aldaar voor de beschrijving en instandhoudingsdoelen van dit gebied.

Tabel 4: Instandhoudingsdoelstellingen voor NSG Emmeriger Ward. Nadere informatie over de doelstellingen ten aanzien van de habitattypen en soorten is niet bekend

Instandhoudingsdoelen NSG Emmeriger Ward	
Habitattypen	H3150 Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden
	H6210 Kalkgraslanden
	H6430 Ruigten en zomen
	H6510 Glanshaver- en vossenstaartheilanden
	H91E0 Vochtige alluviale bossen
Habitatrichtlijnsorten	Kamsalamander

3.2.7 NATURSCHUTZGEBIET (NSG) HETTER-MILLINGER BRUCH, MIT ERWEITERUNG

Gebiedsomschrijving

Het gebied "Naturschutzgebiet (NSG) Hetter-Millinger Bruch, mit Erweiterung" wordt gedomineerd door uitgestrekte graslanden van verschillende vochtigheid, die worden doorkruist door meidoorn- en sleedoornhagen, bomenlanen, struiken en enkele graften. Bij hoog water van de Hetter Landwehr, die langs de Nederlandse grens loopt, worden de omliggende gebieden overstroomd. Na het hoogwater blijft het water in de diepere bodemlagen staan en vormt daarin ondiepe plassen.

Instandhoudingsdoelstellingen

Tabel 5 geeft de instandhoudingsdoelstellingen van de habitattypen en soorten waarvoor NSG Hetter-Millinger Bruch, mit Erweiterung is aangewezen. Dit gebied is tevens aangewezen als onderdeel van het Vogelrichtlijngebied VSG Unterer Niederrhein. Zie aldaar voor de beschrijving en instandhoudingsdoelen van dit gebied.

Tabel 5: Instandhoudingsdoelstellingen voor NSG Hetter-Millinger Bruch, mit Erweiterung. Nadere informatie over de doelstellingen ten aanzien van de habitattypen en soorten is niet bekend

Instandhoudingsdoelen NSG Hetter-Millinger Bruch, mit Erweiterung	
Habitattypen	H3150 Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden
	H3260 Beken en rivieren met waterplanten
	H6510 Glanshaver- en vossenstaartheilanden

3.2.8 VOGELSCHUTZGEBIET (VSG) UNTERER NIEDERRHEIN

Gebiedsomschrijving

Het gebied Unterer Niederrhein is het op een na grootste vogelbeschermingsgebied in Noordrijn-Westfalen en strekt zich uit van het Binsheimer Feld in het zuiden tot aan de grens met Nederland in het noorden. Het bevat zowel binnendijkse als buitendijkse gebieden, waaronder de Düffel. Het is een typisch, historisch gegroeid stroomdal-cultuurlandschap. De Rijn is ook nu nog het belangrijkste vormende element, met in de zomer droogvallende zand- en slikoevers, uitgebreide en periodiek overstromende uiterwaarden, afgesloten rivierarmen, kolken en oude stroomgeulen. Kenmerkend zijn verder verlandingsvegetaties, wilgenstruwelen, gegraven grind- en zandplassen en de kleinschalige elementen als heggen en knotwilgen.

Instandhoudingsdoelstellingen

Tabel 6 geeft de instandhoudingsdoelstellingen waarvoor Vogelschutzgebiet (VSG) Unterer Niederrhein is aangewezen.

Tabel 6: Instandhoudingsdoelstellingen voor Vogelschutzgebiet (VSG) Unterer Niederrhein. Nadere informatie over de doelstellingen ten aanzien van de soorten is niet bekend

Instandhoudingsdoelen Vogelschutzgebiet (VSG) Unterer Niederrhein
Vogels bijlage I VR
IJsvogel
Dwerggans
Roerdomp
Brandgans
Zwarte stern
Ooievaar
Bruine kiekendief
Kwartelkoning
Kleine zwaan
Wilde zwaan
Grote zilverreiger
Slechtvalk
Blauwborst
Nonnetje
Zwarte wouw
Kemphaan
Goudplevier
Porseleinhoen
Visdief
Bosruiter
Trekvogels
Kleine karekiet
Veldleeuwerik
Pijlstaart
Slobeend
Wintertaling

Instandhoudingsdoelen Vogelschutzsgebiet (VSG) Unterer Niederrhein
Smient
Zomertaling
Krakeend
Kolgans
Taigarietgans
Graspieper
Tafeleend
Brilduiker
Kleine plevier
Holenduif
Roek
Kauw
Boomvalk
Meerkoet
Watersnip
Scholekster
Stormmeeuw
Grutto
Nachtegaal
Bokje
Grote zaagbek
Wulp
Wielewaal
Waterral
Oeverzwaluw
Roodborsttapuit
Dodaars
Zwarte ruiter
Groenpootruiter
Witgat
Tureluur
Kievit

3.3 TOETSINGSKADER BESCHERMDE NATUURMONUMENTEN

3.3.1 DE ZUMPE

Gebiedsomschrijving

Het natuurmonument De Zumpe is gelegen in de gemeente Doetinchem. Het bestaat uit een als beschermd natuurmonument en een staatsnatuurmonument aangewezen deel. Het natuurmonument wordt gekenmerkt door de in hydrologisch opzicht bijzonder milieuumstandigheden, waarbij goed ontwikkelde levensgemeenschappen met een hoge biologische waarde tot stand zijn gekomen. Het grootste deel van het beschermd natuurmonument bestaat uit loofbos, voornamelijk vochtige tot natte elzenbroekbossen. In het natuurmonument ligt een aantal percelen grasland die een integrerend onderdeel van het natuurmonument vormen.

Instandhoudingsdoelstellingen

Het staatsnatuurmonument bestaat uit een op rabatten (vochtige leemgronden) gelegen Elzen-Vogelkers bos, met een rijk ontwikkelde struik- en kruidlaag. Op de veen- en leemgronden die in de winter onder water staan gaat dit bos over in Elzenbroekbos. Er is een dicht stelsel van slootjes aanwezig. In de struiklaag is met name het massaal voorkomen van de Sleedoorn, ook vaak als jonge kiemplant, natuurwetenschappelijk van belang. Daarnaast komen ook Wegedoorn, Hazelaar, Meidoorn en Gelderse roos in grote aantallen voor, alsmede Vogelkers, Hop, Rode bes en Kornoelje.

In de kruidlaag komt in enkele delen van het bos de Schaafstro massaal voor. Andere soorten die hier verder aangetroffen zijn Ruwe smele, Bosandoorn, Framboos, Scherpe zegge, Glidkruid, Engelwortel, Koninginnekruid en Moerasspirea.

Er is een rijke paddenstoelen flora aanwezig met o.a. Witte koraalzwam en Polyporus badius, een soort die op dood hout groeit en niet algemeen is. Als gevolg van het rijk gevarieerde milieu is het gehele natuurmonument een waardevolle biotoop voor veel verschillende diersoorten waaronder Waterral, Kleine bonte specht, Grauwe vliegenvanger, Bosrietzanger, Boomvalk, Spotvogel, Dodaars, Ree, Egel, Eekhoorn, Vos, Kleine watersalamander, Gewone Pad, Groene en bruine Kikker en verschillende soorten vleermuizen.

(bron: website Ministerie van EZ over beschermde natuur in Nederland;

<http://www.symbiosys.alterra.nl/natura2000>).

De vegetatietypen in dit beschermd natuurmonument kunnen worden vertaald naar het habitatype H91E0C Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen).

4

Effectbepaling en -beoordeling stikstofdepositie

4.1 ALGEMEEN

In deze Passende Beoordeling wordt de stikstofdepositie vanuit het voorkeursalternatief (het voornemen uit het bestemmingsplan Buitengebied – 2012) vergeleken met de referentiesituatie (Huidige situatie + CBS-correctie veestapel).

4.1.1 DE REFERENTIESITUATIE

Er zijn verschillende mogelijkheden om de huidige situatie in beeld te brengen, ten behoeve van de referentie:

- Aan de hand van de Huidige situatie vergund wordt een beeld gevormd van de vergunde situatie.
- De Huidige situatie vergund + AMvB-Huisvesting brengt de huidige vergunde situatie in beeld voor de veehouderij. Voor de intensieve veehouderij gecorrigeerd met de lagere stalemissies voortkomend uit de AMvB-Huisvesting. Deze worden voor deze situatie als autonome ontwikkeling gezien.
- De Natuurbeschermingswet schrijft voor dat voor projecten het effect op Natura 2000-gebieden moet worden vergeleken met de bestaande situatie op 7 december 2004⁴. Voor plannen, zoals voorliggend bestemmingsplan Buitengebied – 2012, geldt echter de huidige werkelijke situatie als referentiesituatie. Voor deze passende beoordeling is uitgegaan van de huidige situatie vergund + CBS-correctie als beste inschatting hiervan.

4.1.2 HET VOORKEURSALTERNATIEF

Voorkeursalternatief (worst-case invulling)

In de worst-case invulling van het voorkeursalternatief groeien alle bedrijven met een bestemming Agrarisch door tot 1,5 ha of met 25% indien ze nu al groter zijn dan 1,2 hectare. Alle bedrijven met een bestemming Agrarisch met waarden groeien door tot 1,25 ha of met 25% indien ze nu al groter zijn dan 1 ha. In zowel de bestemming Agrarisch als Agrarisch met waarden bedraagt de gebruiksoppervlakte iv maximaal 1 ha tenzij nu al groter. In het plangebied liggen 134 bedrijven met een agrarisch bouwblok.

⁴ Uit recente jurisprudentie blijkt dat voor gebieden die beschermd zijn op basis van de Natuurbeschermingswet de situatie op 7 december 2004 of eerder wanneer gebieden daarvoor al zijn aangewezen, geldt als toetsingskader (referentiesituatie) in het kader van een Natuurbeschermingswetvergunning. Voor deze Passende Beoordeling op het niveau van het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 is de referentiesituatie bepaald door de vergunde situatie anno 2011 op basis van het Bestand Veehouderij Bedrijven (BVB) te corrigeren met het werkelijk gehouden aantal dieren op basis van CBS-statline. Overigens is het beleid omtrent de Natuurbeschermingswet op dit moment nog volop in ontwikkeling.

Hiervan zijn er 49 bedrijven als mogelijke iv-groeier en 69 bedrijven als mogelijke melkrundvee-groeier geïnclassificeerd⁵. Van de overige 16 bedrijven zijn er 2 bedrijven geïnclassificeerd als stopper⁶ en 14 bedrijven zijn geïnclassificeerd als blijver⁷.

De melkrundvee-groeiers breiden uit tot een bedrijf van 200 nge melk- en kalfkoeien met bijbehorend jongvee per hectare. De iv-groeiers kunnen groeien tot "een gebruiksoppervlakte van 1ha". In dit voorkeursalternatief (worst-case invulling) is er rekenkundig vanuit gegaan dat een bouwblok van 1,5 hectare overeenkomt met een gebruiksoppervlakte van 1 hectare. Daarom is voor de iv-groeiers uitgegaan van de eerder bepaalde maximale omvang van het bouwblok, een bouwblok van maximaal 1,5 ha voor de bestemming Agrarisch en een bouwblok van maximaal 1,25 ha voor de bestemming Agrarisch met waarden. De iv-groeiers breiden uit tot een bedrijf van 200 nge per ha bouwblok. De iv-groeiers groeien tot deze maximale bouwblok-omvang of de grens van de milieuruimte ten aanzien van geurhinder, in de diersoort van de nu aanwezige veestapel⁸. In dit voorkeursalternatief (worst-case invulling) gaan alle bedrijven voldoen aan AMvB-Huisvesting.

** In het ontwerp bestemmingsplan Buitengebied – 2012 is omschakeling van niet-iv naar iv of van akkerbouw naar veehouderij niet langer toegestaan. Derhalve zijn deze omschakelingsmogelijkheden in tegenstelling tot de worst-case verkenning geen onderdeel van het voorkeursalternatief (worst-case invulling).*

** Voor een aantal bedrijven welke in het ontwerp bestemmingsplan Buitengebied – 2012 niet langer een agrarisch bouwblok krijgen heeft de gemeente aangegeven dat de vergunning zal worden ingetrokken. Deze bedrijven zijn in het voorkeursalternatief (worst-case invulling) geïnclassificeerd als stopper. De overige bedrijven zonder agrarisch bouwblok zijn in het voorkeursalternatief (worst-case invulling) geïnclassificeerd als blijver.*

Best-case variant op het voorkeursalternatief (worst-case invulling)

In aanvulling op het voorkeursalternatief (worst-case invulling) is er voor het aspect ammoniak een extra variant gedefinieerd en doorgerekend: het voorkeursalternatief (best-case invulling).

Hierbij is uitgegaan van aanpassingen van de bestaande stallen, verdergaand dan de eisen uit het Besluit Huisvesting. Per diersoort is de minimale ammoniakemissie bepaald die op dit moment vergunbaar is (Regeling ammoniak en veehouderij (2012)) en vervolgens zijn emissies van bestaande bedrijven bepaald, indien ze hun dieren zouden houden op de stalsystemen met deze minimale emissies. Deze variant is voor het aspect ammoniak (stikstofbelasting) extra onderzocht en beschreven, om aan te geven of en hoe via bronmaatregelen aan de stallen significante negatieve effecten op Natura 2000-gebieden voorkomen kunnen worden. Dit betreft een modelmatige benadering en is bedoeld om te onderzoeken en te onderbouwen dat dat het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 uitvoerbaar is binnen de kaders van de Natuurbeschermingswet 1998.

⁵ Bedrijven zijn op basis van de vergunde veestapel geïnclassificeerd als groeier in melkrundvee of groeier in iv.

Melkrundveebedrijven met een kleinere iv-tak zijn als groeier melkrundvee meegenomen.

⁶ Voor deze twee bedrijven met een agrarisch bouwblok heeft de gemeente aangegeven dat de vergunning zal worden ingetrokken.

⁷ Het betreft 3 iv-bedrijven in extensiveringsgebied of de Wav-zone (geen uitbreidingsmogelijkheden) en 11 bedrijven met paarden of konijnen als hoofdtak of bedrijven van zeer geringe omvang, te weinig iv voor een iv-aanduiding (< 9 nge dit komt overeen met ongeveer 200 vleesvarkens) en geen melkrundvee.

⁸ Varkens groeien in de verhoudingen van een gesloten zeugenbedrijf, pluimveebedrijven in leghennen, vleeskalverhouderijen in vleeskalveren en geitenhouderijen in melkgeiten.

4.2 BEOORDELINGSKADER

4.2.1 VERMESTING EN VERZURING DOOR DEPOSITIE VAN STIKSTOF

Bij de beoordeling van de effecten van de landbouwkundige ontwikkeling in het kader van het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 zijn de volgende gegevens van belang:

- De kritische depositiewaarde van kwalificerende habitattypen.
- De achtergronddepositie.
- De bijdrage van de landbouwkundige ontwikkelingen aan de uitstoot van stikstofdepositie.

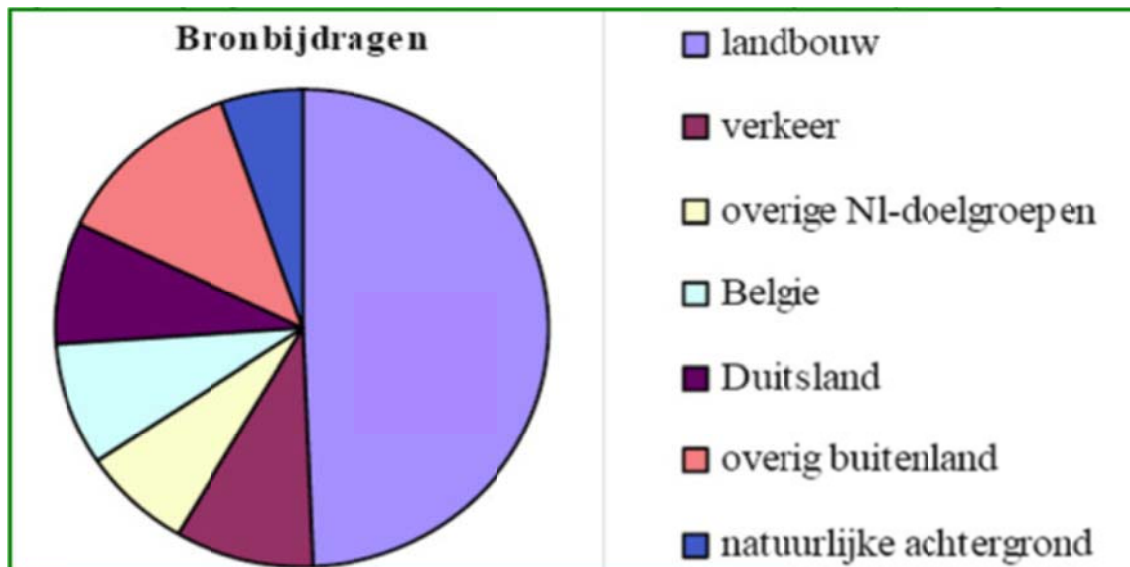
Kritische depositiewaarde

De kritische depositiewaarde is de grens waarboven het niet kan worden uitgesloten dat de kwaliteit van een habitatype significant wordt aangetast door stikstofdepositie(verzuring/vermesting). Aangezien depositie van invloed kan zijn op de vegetatie en habitattypen (en daarmee op instandhoudingsdoelen van Natura 2000-gebieden), is er een studie uitgevoerd om kritische depositiewaarden van habitattypen in Nederland te bepalen (Dobben & Hinsberg, 2008).

Achtergronddepositie

De N-depositie in Nederland bestaat uit ammoniak (NH_x) en stikstofoxiden (NO_x). De uitstoot van N-verbindingen bestaat bij verkeer en industrie voornamelijk uit stikstofoxiden (NO_x) en bij de landbouw uit ammoniak (NH₃). De landbouw krijgt veel aandacht bij de stikstofproblematiek. Deze sector veroorzaakt ook een groot gedeelte van de stikstofdepositie in Nederland. Echter, ook andere sectoren veroorzaken stikstofdepositie. De stikstofdepositie op natuurgebieden is voor de helft afkomstig uit de Nederlandse landbouw, in de vorm van ammoniak. Een kleiner deel van de stikstofdepositie is, in de vorm van stikstofoxides, afkomstig van verkeer en industrie. Ongeveer een kwart van de stikstofdepositie is afkomstig uit het buitenland (zie Afbeelding 3).

Afbeelding 3: Bijdragen van verschillende bronnen aan de stikstofdepositie op natuurgebieden (bron: Milieu en Natuurplanbureau, taskforce ovv hr C. Trojan, 2008)

De huidige stikstofdepositie in het plangebied wordt in deze studie onderscheiden in de depositie van de landbouw in het plangebied zelf en de depositie vanuit het totaal aan bronnen, de zogenaamde achtergronddepositie. De bijdrage van de landbouw in het plangebied wordt gemodelleerd. De totale depositie wordt ontleend aan de grootschalige milieukaarten van het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL).

Bijdrage landbouwkundige ontwikkelingen aan de stikstofdepositie

In het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 zijn uitbreidingsmogelijkheden opgenomen voor verschillende agrarische bedrijven. Dit kan leiden tot een toename van de ammoniakuitstoot wat extra stikstofdepositie kan veroorzaken op de beschermde habitattypen in de Natura 2000-gebieden. Tevens kunnen de ontwikkelingen die mogelijk worden gemaakt in het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 zorgen voor een toename van het verkeer in het gebied. Deze toename kan ook zorgen voor extra stikstofdepositie. De toename van het verkeer zal beperkt zijn. Aangezien er niets aan de wegenstructuur verandert vinden er in relatie tot wegen geen nieuwe ontwikkelingen plaats en worden de effecten van deze depositie buiten beschouwing gelaten. De bijdrage van de landbouw aan de stikstofdepositie wordt voor de huidige situatie, de autonome ontwikkeling en het voorkeursalternatief (worst-case invulling en best-case invulling) gemodelleerd.

4.2.2 BEOORDELINGSWIJZE NEDERLAND

Beschouwing kritische depositiewaarde

Voor een kwantitatieve beoordeling van het effect van stikstofdepositie op de kwalificerende habitats wordt gebruik gemaakt van de kritische depositiewaarde. Dit is de grens waarboven niet kan worden uitgesloten dat de kwaliteit van het habitatype significant wordt aangetast als gevolg van de verzurende en/of vermestende invloed van de atmosferische stikstofdepositie. Als de stikstofdepositie hoger is dan de kritische depositiewaarde, dan zijn significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen niet uit te sluiten.

De term 'critical load' wordt in de milieuwetenschappen gedefinieerd als: "een kwantitatieve schatting op basis van de best beschikbare kennis van de belasting door één of meer verontreinigingen waar beneden geen significante schadelijke effecten optreden bij specifieke gevoelige elementen van het milieu" (Langan & Hornung, 1992).

Van Dobben en Van Hinsberg (2008) geven de meest recente gegevens van kritische depositiewaarden voor de Nederlandse Natura 2000-gebieden. De kritische depositiewaarden voor stikstof zijn op een zodanige manier bepaald dat verzuring en vermesting hierin zijn verdisconteerd. Het effect van stikstofdepositie omvat daarom zowel de effecten van verzuring als vermesting. Het rapport is vastgesteld na beoordeling door een internationale reviewcommissie.

Van Dobben en Van Hinsberg (2008) geven aan dat de beschikbaarheid van habitatspecifieke drempelwaarden (in plaats van gebiedspecifieke) de mogelijkheid opent ruimtelijk te differentiëren naar effecten op verschillende habitats. In de begeleidende brief van het ministerie van LNV (nu EZ), bij het vrijgeven van het bovengenoemde rapport, wordt het volgende gesteld over het gebruik van kritische depositiewaarden voor stikstof:

"Het gebruik van kritische depositiewaarden voor stikstof bij vergunningverlening moet aanzienlijk worden genuanceerd. Beschouw deze waarden veeleer als hulpmiddel op basis waarvan de uiteindelijk te behalen doelstelling mede is gebaseerd". Dit komt overeen met een conclusie uit het rapport "Stikstof/ammoniak in relatie tot Natura 2000" van de door de Minister van LNV (nu EZ) ingestelde Taskforce Ammoniak (Commissie Trojan, 2008).

Volgens de Taskforce zijn kritische depositiewaarden niet meer dan een nuttig wetenschappelijk hulpmiddel bij het beoordelen van milieubelasting op natuurgebieden. Deze waarden kunnen niet strikt worden toegepast bij het beantwoorden van de vraag of een vergunning voor uitbreiding kan worden verleend.

Bij een vergunningaanvraag moet worden getoetst in hoeverre een initiatief een belemmering vormt voor het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen van een Natura 2000-gebied. Voor het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen zijn meer factoren van belang dan alleen depositie. De Minister van LNV (nu EZ) heeft dit standpunt ingenomen in de brief waarbij het rapport van Van Dobben en Van Hinsberg (2008) openbaar is gemaakt. In deze brief van het Ministerie van LNV van 16 juli 2008 wordt een lijst van factoren gegeven die, naast stikstofdepositie, eveneens van belang zijn. Dit wordt bevestigd in de "Handreiking beoordeling activiteiten die stikstofdepositie veroorzaken op Natura 2000-gebieden" dat het ministerie van LNV (2008a) heeft opgesteld.

De conclusie is dat bij de toetsing van mogelijk schadelijke initiatieven, aan de kritische depositiewaarden geen absolute betekenis kan worden gehecht. Een significant negatief effect op de staat van instandhouding kan niet worden afgeleid van alleen het overschrijden van de kritische depositiewaarde. Voor een dergelijke conclusie dienen meer factoren te worden bekeken. De kritische depositiewaarden moeten worden gezien als een wetenschappelijk hulpmiddel bij het beoordelen van de milieubelasting van Natura 2000-gebieden.

Toetsingskader stikstofdepositie

Voor het beoordelen van effecten van stikstofdepositie op gevoelige Natura 2000-gebieden bestaat op het moment van het opstellen van voorliggend rapport geen toetsingskader. Het oorspronkelijke Toetsingskader Ammoniak is door de Raad van State vernietigd.

Naar aanleiding daarvan deed de Commissie Trojan (2008) aanbevelingen voor een meer op maatwerk gebaseerde aanpak.

Mede op basis van deze aanbevelingen stelde het Ministerie van LNV (2008a) de "Handreiking beoordeling activiteiten die stikstofdepositie veroorzaken op Natura 2000-gebieden" op.

In juni 2009 adviseerde de Adviesgroep Huys (2009) aan de Minister van LNV over de problematiek. In een brief van de Minister van LNV (2009a) aan de Tweede Kamer d.d. 30 juni 2009 over Natura 2000, reageert zij op het advies van de Adviesgroep Huys d.d. 19 juni 2009 ('Meer dynamiek bij de uitvoering van nationale en Europese natuurwetgeving'). De Adviesgroep Huys geeft aan dat de kritische depositiewaarde in het Nederlandse beleid een te grote aandacht heeft gekregen en dat die waarde te strikt is geformuleerd en toegepast. Dit doet geen recht aan de werkelijkheid dat depositie slechts één van de elementen is, die eraan bijdragen dat geen gunstige staat van instandhouding kan worden bereikt of behouden.

De adviesgroep beveelt aan het belang van de kritische depositiewaarde te relativeren en verwacht dat daardoor de nadruk bij toetsing door de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State zal verminderen.

Deze aanbeveling is in lijn met het advies van de Commissie Trojan (2008). Het ministerie gaf aan dat zij van mening is dat de kritische depositiewaarde niet in absolute termen moet worden gebruikt. Deze waarde is richtinggevend voor de langere termijn, maar niet noodzakelijkerwijs een realistisch streven voor de korte termijn. Dat geldt zeker in gebieden waar de feitelijke depositie al vele malen hoger is dan de kritische depositiewaarde.

De minister onderschrijft, zoals genoemd door de adviesgroep, het belang van het inzichtelijk maken van de gevolgen van een initiatief voor de instandhoudingsdoelstellingen door middel van een Passende Beoordeling.

Aankondiging nieuw beleid

De minister bereidt een voorstel voor, dat voorziet in een specifiek beoordelingsregime voor stikstof. In de situatie dat een activiteit per saldo niet leidt tot een toename van de stikstofdepositie in een gebied, heeft deze activiteit geen invloed op de stikstofdepositie en is er feitelijk sprake van een 'standstill-situatie'. In een dergelijke situatie is geen sprake van een project met mogelijk significante effecten, die verband houden met de stikstofemissie. Dergelijke activiteiten zouden volgens het ministerie doorgang moeten vinden. In dat geval wordt de stikstofdepositie bij de vergunningverlening in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 buiten beschouwing gelaten. Of dit ten aanzien van dit plan zo is, kan worden beoordeeld op grond van een analyse van de historische ontwikkeling van de stikstofdepositie door de tijd heen, in relatie tot de op die momenten geldende wetgeving. Wettelijk moet worden verzekerd dat bij gelijkblijvende depositie een vergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 niet kan worden geweigerd.

Rijk en provincies hebben begin november 2009 overeenstemming bereikt over de hoofdlijnen van een effectieve aanpak van de stikstofproblemen in en nabij Natura 2000-gebieden. Een zogenoemde Programmatische Aanpak Stikstof wordt op hoofdlijnen zo snel mogelijk in het kabinet vastgesteld, maar is thans nog niet beschikbaar.

Provinciale Verordening stikstof en Natura 2000

Vooruitlopend op de PAS heeft de provincies Gelderland een provinciale stikstofverordening vastgesteld.

Verordening Stikstof en Natura 2000 Gelderland

De Verordening Stikstof en Natura 2000 Gelderland heeft als doel de vastgelopen vergunningverlening aan veehouderijbedrijven weer vlot te trekken. Bedrijven die willen uitbreiden kunnen alleen een vergunning krijgen als ook de stikstofbelasting op de Natura 2000-gebieden daalt. De verordening bereikt deze twee doelen met behulp van een salderingssysteem. Het salderingssysteem, dat wordt beheerd door de provincie, registreert de stikstofuitstoot door veehouderijbedrijven, ook wel depositieruimte genoemd, en houdt de ontwikkeling daarvan bij. Als de depositieruimte van een bedrijf afneemt door het geheel of gedeeltelijk beëindigen van de activiteiten, kan een ander bedrijf deze depositieruimte voor een deel overnemen. Het salderingssysteem is gemeentegrens overstijgend.

Als de stikstofuitstoot door de uitbreiding een bepaalde drempelwaarde overschrijdt, is het bedrijf dat de vergunning aanvraagt verplicht om gebruik te maken van het salderingssysteem. De drempelwaarde is gerelateerd aan de stikstofgevoeligheid van het nabijgelegen Natura 2000-gebied en is 0,5% van de kritische depositiewaarde van een stikstofgevoelig habitat, met uitzondering van de Natura 2000-gebieden Rijntakken, waarvoor een waarde van 1% van de kritische depositiewaarde geldt. Beneden deze drempelwaarde hoeft er niet gesaldeer te worden en krijgt het bedrijf de Nb-wetvergunning zonder extra voorwaarden ten aanzien van de stikstofuitstoot. Boven deze drempelwaarde treedt het salderingssysteem in werking. Dit systeem garandeert een afname aan stikstofdepositie op de nabijgelegen Natura 2000-gebieden.

Beoordelingskader stikstof op Natura 2000 en Beschermden natuurmonumenten in voorliggende Passende Beoordeling

De provinciale verordening zoals hierboven beschreven is van toepassing bij het indienen van vergunningaanvragen door individuele bedrijven. In voorliggend MER beoordelen we de effecten op Natura 2000-gebieden en Beschermden natuurmonumenten direct op grond van de Natuurbeschermingswet 1998. Daarbij is het oordeel of significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van de kwalificerende habitattypen of soorten al dan niet kunnen worden uitgesloten bepalend voor de beoordeling en daaraan verbonden effectscore van het alternatief.

De effectbeschrijving zal zich vooral toespitsen op het effect op de instandhoudingsdoelen voor habitattypen, aangezien voor deze doelen een duidelijke, kwantitatief te onderbouwen, relatie aanwezig is met de hoeveelheid stikstofdepositie. De effecten van stikstofdepositie op habitatrictlijnsoorten en vogelrichtlijnsoorten is indirect. Deze effecten zullen alleen kwalitatief aan de orde komen.

4.2.3 BEOORDELINGSWIJZE DUITSLAND

In een uitspraak (BVerwG 9 A 5.08, 14 april 2010) heeft het Duitse Bundesverwaltungsgericht, de hoogste federale administratieve rechtbank, de methode volgens KIfL (2008)⁹ goedgekeurd. Deze methode gaat er van uit dat een extra stikstofdepositie van 3% van de kritische depositiewaarde (KDW) als verwaarloosbaar te beschouwen is, waarbij het onderzoeksgebied is begrensd tot het gebied waar de toename van stikstofdepositie 100 gram (7,14 mol) N/ha/jaar of meer is. Bij de toetsing in Duitsland worden de volgende stappen doorlopen wanneer de achtergronddepositie hoger is dan de KDW van een habitatype:

1. Het onderzoek wordt beperkt tot de gebieden waar de depositie van stikstof meer dan 100 g of 7,14 mol N/ha/jaar bedraagt. Beneden deze waarde zijn de berekeningen van de depositie niet meer (betrouwbaar) uit te voeren en kunnen effecten derhalve niet meer worden bepaald.
2. Op grond van de Habitatrictlijn wordt de inbedding van de belangen van Natura 2000 in een maatschappelijke context erkend. Daarom is het gerechtvaardigd dat er ondanks een overschrijding van de KDW een extra, projectgerelateerde stikstofdepositie tot een bepaalde drempelwaarde mogelijk is, totdat maatregelen van algemeen (landelijk of internationaal) stikstofreductiebeleid effect hebben. Een extra stikstofdepositie van 3% van de KDW is op grond van wetenschappelijke onderbouwde drempelwaarde verwaarloosbaar; deze waarde is lager dan grootte van de afvoer van stikstofverbindingen uit de bodem die diverse natuurlijke processen (zoals uitspoeling van stikstofverbindingen) bewerkstelligen. Voorwaarde daarbij is dat de habitattypen binnen een gebied de instandhoudingstoestand A of B hebben en dat de achtergronddepositie de kritische depositiewaarde meer dan twee maal overschrijdt.
3. Tussen de 3% en 5% van de KDW kunnen significante effecten op habitattypen worden uitgesloten wanneer het beïnvloede oppervlakte van een habitatype binnen een Natura 2000-gebied kleiner is dan 1% van de totale oppervlakte van het habitatype. Boven 1% van het oppervlak kunnen significante effecten niet worden uitgesloten.
4. Na deze selectiestappen moet op grond van systeemeigenschappen en lokale omstandigheden (vegetatie, beheer, dynamiek, begrazing, bodemgesteldheid etc.) worden beredeneerd waarom een toename van de stikstofdepositie wel of niet tot een significant effect leidt op de instandhoudingsdoelstellingen.

⁹ KIfL (Kieler Institut für Landschaftsökologie) 2008. Bewertung von Stickstoffeinträgen in FFH-Verträglichkeitsstudien.

4.2.4 KRITISCHE DEPOSITIEWAARDEN

Bij stikstofdepositie gaat het om vermestende en verzurende depositie. Met de huidige gegevens is het niet mogelijk een onderscheid te maken tussen vermestende en verzurende depositie. In de bepaling van de kritische depositiewaarden zijn zowel verzuring als vermisting verdisconteerd. Van Dobben & Van Hinsberg (2008) hebben een overzicht gemaakt van kritische depositiewaarden toegepast op de Nederlandse Natura 2000-gebieden. Uit dit overzicht is per habitatype de gevoeligheidsklasse voor stikstof overgenomen.

In Tabel 7 zijn de instandhoudingsdoelstellingen van de Natura 2000-gebieden in het invloedsgebied weergegeven. Tevens zijn de kritische depositiewaarden (KDW) van de habitatypen opgenomen en is weergegeven of de achtergronddepositie van stikstof de KDW in de huidige situatie al overschrijdt. Bij veel voor verzuring en vermisting gevoelige habitatypen wordt de kritische depositiewaarde overschreden. De Natura 2000-gebieden "VSG Unterer Niederrhein" en "Klevische Landwehr, Anholt, Issel Feldschlaggr und Regnieter Bac" zijn niet in Tabel 7 opgenomen, aangezien er in deze gebieden geen habitatypen zijn aangewezen.

Tabel 7: Natura 2000-gebieden in het invloedsgebied met instandhoudingsdoelstellingen (habitatypen). Voor de habitatypen is de kritische depositiewaarde (KDW) weergegeven. Habitatypen die vet zijn weergegeven, zijn gevoelig tot zeer gevoelig voor stikstofdepositie (vermesting en verzuring). De habitatypen zijn oranje gemarkeerd wanneer de achtergronddepositie (zie Tabel 8) de KDW overschrijdt

Habitatype	KDW (mol N/ha/ jaar)	Veluwe	Uiterwaarden IJssel	Gelderse Poort	De Zumppe	NSG Emmericher Ward	NSG Hetter-Millinger Bruch, mit Erweiterung
H2310 Stuiwandheiden met struikheide	1100	X					
H2330 Zandverstuivingen	740	X					
H3150 Meren met krabbenscheer en fonteinkruident	2100		X	X		X	X
H3260B Beken en rivieren met waterplanten	>2400						X
H3270 Slikkige rivieroeveren	>2400			X			
H4030 Droge heide	1100	X					
H6120 Stroomdalgraslanden	1250			X			
H6210 Kalkgraslanden	1510					X	
H6230 Heischrale graslanden	830	X					
H6430A Ruigten en zomen (moerasspirea)	>2400			X			
H6430C Ruigten en zomen (droge bosranden)	1870					X	
H6510A Glanshaver- en vossenstaart-hooilandent (glanshaver)	1400		X	X		X	X
H9120 Beuken-eikenbossen	1400	X					
H9190 Oude eikenbossen	1100	X					
H91E0A Vochtige alluviale bossen (zachtouthoutoibossen)	2410		X	X			
H91E0B Vochtige alluviale bossen (essen- iepenbossen)	2000		X				
H91E0C Vochtige alluviale bossen	1860				X	X	

Habitattype	KDW (mol N/ha/ jaar)	Veluwe	Uiterwaarden IJssel	Gelderse Poort	De Zumpe	NSG Emmericher Ward	NSG Hetter-Millinger Bruch, mit Erweiterung
(beekbegeleidende bossen)							
H91F0 Droge hardhoutoibossen	2080			X			

4.2.5 ACHTERGRONDDEPOSITIE

De achtergronddeposities in de Natura 2000-gebieden in het invloedsgebied Nederland zijn weergegeven in Tabel 8.

Tabel 8: Achtergronddepositiewaarden in 2011 (in mol N/ha/jr.) in de Natura 2000-gebieden in het invloedsgebied (berekening 2012, PBL/ RIVM)

Natura 2000-gebied	Minimaal	Gemiddeld	Maximaal
Gelderse Poort	1410	1900	3920
Uiterwaarden IJssel	1430	1880	3410
Veluwe	1730	2300	3410
De Zumpe	2150	2350	3080
Klevsche Landwehr, Anholt. Issel Feldschlaggr. u. Regnieter Bach*	1550	1840	2370
NSG Emmericher Ward*	1870	1900	1910
NSG Hetter-Millinger Bruch, mit Erweiterung*	1460	1800	2000
VSG Unterer Niederrhein*	1460	1800	2030

* De achtergronddepositiewaarden van de Duitse Natura 2000-gebieden zijn gebaseerd op de achtergronddepositiewaarden aan de Nederlandse grens (berekening 2012, PBL/ RIVM), aangezien er geen gegevens beschikbaar zijn van achtergronddepositiewaarden in Duitsland. Dit is vermoedelijk een overschatting van de werkelijke achtergronddepositiewaarden.

4.3 EFFECTBESCHRIJVING EN EFFECTBEOORDELING

4.3.1 VERANDERING STIKSTOFDEPOSITIE DOOR HET VOORKEURSAALTERNATIEF (WORST-CASE INVULLING)

Tabel 9 geeft voor de referentiesituatie en het voorkeursalternatief (worst-case invulling en best-case invulling) de gemiddelde waarden van stikstofdeposities per Natura 2000-gebied en habitattype weer, evenals de verschillen hiertussen.

Tabel 9: De stikstofdeposities voor de referentiesituatie en het voorkeursalternatief (worst-case invulling en best-case invulling) op de verschillende Natura 2000-gebieden en het Beschermd Natuurmonument (in mol N/ha/jr). In de rechterkolommen staat het verschil tussen het voorkeursalternatief (worst-case invulling) en de referentiesituatie weergegeven.

Beschermingsgebieden Natuurbeschermingswet 1998	Habitattypen	Huidige situatie + CBS-correctie veestapel (referentiesituatie)	Voorkeursalternatief (worst-case invulling)	Voorkeursalternatief (best-case invulling)	Verskil tussen voorkeursalternatief (worst-case invulling) en referentiesituatie	Verskil tussen voorkeursalternatief (best-case invulling) en referentiesituatie
Gelderse Poort	H3150	3.6	6.2	2.7	+2,6	-0,9
	H3270	2.5	4.5	1.9	+2,0	-0,6
	H6120	1.9	3.4	1.4	+1,5	-0,5
	H6430A	2.7	4.6	2.0	+1,9	-0,7
	H6510A	2.1	3.7	1.6	+1,6	-0,5
	H91E0A	4.2	7.3	3.2	+3,1	-1,0
	H91F0	3.6	6.4	2.8	+2,8	-0,8
Uiterwaarden IJssel	H3150	6.7	11.6	5.0	+4,9	-1,7
	H6510A	5.2	9.0	3.8	+3,8	-1,4
	H91E0A	6.6	11.4	4.9	+4,8	-1,7
	H91E0B	9.7	16.6	7.1	+6,9	-2,6
Veluwe	H2310	3.5	6.2	2.7	+2,7	-0,8
	H2330	2.3	4.1	1.7	+1,8	-0,6
	H4030	2.8	4.9	2.1	+2,1	-0,7
	H6230	1.5	2.7	1.2	+1,2	-0,3
	H9120	10.8	18.9	8.1	+8,1	-2,7
	H9190	9.9	17.6	7.5	+7,7	-2,4
De Zumpe		76.6	186.6	75.8	+110	-0,8
Klevsche Landwehr, Anholt. IJssel Feldschlaggr. u. Regnieter Bach		3.5	6.7	2.8	+3,2	-0,7
NSG Emmericher Ward		3.9	7.1	3.0	+3,2	-0,9
NSG Hetter-Millinger Bruch, mit Erweiterung		3.3	6.2	2.6	+2,9	-0,7
VSG Unterer Niederrhein		3.2	5.9	2.5	+2,7	-0,7

Effectbeschrijving voorkeursalternatief (worst-case invulling)

Uit Tabel 9 blijkt het volgende:

- In de referentiesituatie is de stikstofdepositie op Beschermd natuurmonument De Zumpe zeer hoog, met 76,6 mol N/ha/jr. In de overige beschermde gebieden ligt de depositie in de referentiesituatie tussen de 1,5 en 10,8 mol N/ha/jr.
- Het voorkeursalternatief (worst-case invulling) heeft verhoging van de depositie tot gevolg op alle beschermde gebieden in de omgeving. De grootte van de toename komt op de meeste locaties neer op bijna een verdubbeling ten opzichte van de referentiesituatie. In Beschermd natuurmonument De Zumpe is de toename het hoogst en bedraagt 110 mol N/ha/jr. In de overige gebieden ligt de toename in depositie tussen de 1,2 en 8,1 mol N/ha/jr.

Effectbeoordeling*Gelderse Poort*

- In Natura 2000-gebied Gelderse Poort ligt de achtergronddepositie in de huidige situatie tussen de 1410 en 3920 mol N/ha/jr. De kritische depositiewaarde van het meest gevoelige habitatype H6120 Stroomdalgraslanden is 1250 mol N/ha/jr. Deze wordt in de huidige situatie reeds overschreden. Ook de kritische depositiewaarde van het habitatype H6510A Glanshaver- en vossenstaartheuilen (glanshaver) wordt reeds overschreden. Bij de habitatypen H3150 Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden, H91E0A Vochtige alluviale bossen (zachthoutoibossen) en H91F0 Droge hardhoutoibossen hangt het af van de locatie van de depositie of overschrijding aan de orde is. Het voorkeursalternatief (worst-case invulling) leidt tot een gemiddelde toename van de stikstofdepositie ter plaatse van deze habitatypen tussen 1,5 en 3,1 mol N/ha/jaar. Bij de habitatypen H6120 Stroomdalgraslanden en H6510A Glanshaver- en vossenstaartheuilen (glanshaver) kan niet worden uitgesloten dat de kwaliteit van de habitatypen hierdoor negatief worden beïnvloed. Dit geldt tevens voor de overige habitatypen, indien de kritische depositiewaarde wordt overschreden.
- Aangezien bovengenoemde kwalificerende habitatypen een groot deel van het biotoop vormen voor de kwalificerende soorten van Natura 2000-gebied Gelderse Poort, kan niet worden uitgesloten dat de kwaliteit van het biotoop en daarmee het voortbestaan van de betreffende soorten negatief wordt beïnvloed als gevolg van de depositietoename door het voorkeursalternatief (worst-case invulling).
- Het habitatype H6430A Ruigten en zomen (moerasspirea) is niet gevoelig voor stikstofdepositie, en het habitatype H6430 C Ruigten en zomen (droge bosranden) komen niet voor binnen het invloedsgebied. Negatieve effecten op deze habitatypen kunnen om die reden worden uitgesloten.

Uiterwaarden IJssel

- In Natura 2000-gebied Uiterwaarden IJssel ligt de achtergronddepositie in de huidige situatie tussen de 1430 en 3410 mol N/ha/jr. De kritische depositiewaarde van het meest gevoelige habitatype H6510A Glanshaver- en vossenstaartheuilen (glanshaver) is 1400 mol N/ha/jr. Deze wordt in de huidige situatie reeds overschreden. Bij de habitatypen H3150 Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden en H91E0B Vochtige alluviale bossen (essen-iepenbossen) hangt het af van de locatie van de depositie of overschrijding aan de orde is. Het voorkeursalternatief (worst-case invulling) leidt tot een gemiddelde toename van de stikstofdepositie ter plaatse van deze habitatypen tussen 3,8 en 6,9 mol N/ha/jaar. Bij het habitatype H6510A Glanshaver- en vossenstaartheuilen (glanshaver) kan niet worden uitgesloten dat de kwaliteit van het habitatypen hierdoor negatief wordt beïnvloed. Dit geldt tevens voor de overige habitatypen, indien de kritische depositiewaarde wordt overschreden.
- Aangezien bovengenoemde kwalificerende habitatypen een groot deel van het biotoop vormen voor de kwalificerende soorten van Natura 2000-gebied Uiterwaarden IJssel, kan niet worden uitgesloten dat de kwaliteit van het biotoop en daarmee het voortbestaan van de betreffende soorten negatief wordt beïnvloed als gevolg van de depositietoename door het voorkeursalternatief (worst-case invulling).

- Het habitatype H91E0A Vochtige alluviale bossen (zachthoutooibossen) is niet gevoelig voor stikstofdepositie, en de overige kwalificerende habitattypen van Natura 2000-gebied Uiterwaarden IJssel komen niet voor binnen het invloedsgebied. Negatieve effecten op deze habitattypen kunnen om die reden worden uitgesloten.

Veluwe

- In Natura 2000-gebied Veluwe ligt de achtergronddepositie in de huidige situatie tussen de 1730 en 3410 mol N/ha/jr. De kritische depositiewaarde van het meest gevoelige habitatype H2330 Zandverstuivingen is 740 mol N/ha/jr. Deze wordt in de huidige situatie reeds overschreden. Ook bij de habitattypen H2310 Stuifzandheiden met struikhei, H4030 Droge heide, H6230 Heischrale graslanden, H9120 Beuken-eikenbossen en H9190 Oude eikenbossen wordt de kritische depositiewaarde overschreden. Het voorkeursalternatief (worst-case invulling) leidt tot een gemiddelde toename van de stikstofdepositie ter plaatse van deze habitattypen tussen 1,2 tot 8,1 mol N/ha/jaar. Bij deze habitattypen kan niet worden uitgesloten dat de kwaliteit van de habitattypen hierdoor negatief wordt beïnvloed.
- De overige kwalificerende habitattypen van Natura 2000-gebied Veluwe komen niet voor binnen het invloedsgebied. Negatieve effecten op deze habitattypen kunnen om die reden worden uitgesloten.
- Aangezien bovengenoemde kwalificerende habitattypen een groot deel van het biotoop vormen voor de kwalificerende soorten van Natura 2000-gebied Veluwe, kan niet worden uitgesloten dat de kwaliteit van het biotoop en daarmee het voortbestaan van de betreffende soorten negatief wordt beïnvloed als gevolg van de depositietoename door het voorkeursalternatief (worst-case invulling).

De Zumpe

- In Beschermd natuurmonument De Zumpe ligt de achtergronddepositie in de huidige situatie tussen de 2150 en 3080 mol N/ha/jr. De aanwezige natuurwaarden kunnen worden vertaald naar het habitatype H91E0C Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen) met een kritische depositiewaarde van 1860 mol N/ha/jr. Deze wordt in de huidige situatie reeds overschreden. Het voorkeursalternatief (worst-case invulling) leidt tot een gemiddelde toename van de stikstofdepositie ter plaatse van dit habitatype van 110 mol N/ha/jaar. Door deze grote stikstofdepositietoename kan niet worden uitgesloten dat de kwaliteit van het habitatype negatief wordt beïnvloed.

Klevsche Landwehr, Anholt. Issel Feldschlaggr. u. Regnieter Bach

- In het Natura 2000-gebied "Klevsche Landwehr, Anholt. Issel Feldschlaggr. u. Regnieter Bach" ligt de achtergronddepositiewaarde tussen de 1550 en 2370 mol N/ha/jaar. Dit gebied is alleen aangewezen voor het behoud en ontwikkeling van de populatie van de Grote modderkruiper. De Grote modderkruiper leeft in dit Natura 2000-gebied in beken die kunnen worden onderverdeeld in het habitatype H3260 Beken en rivieren met waterplanten. Het voorkeursalternatief (worst-case invulling) leidt tot een gemiddelde toename van de stikstofdepositie ter plaatse van dit Natura 2000-gebied van 3,2 mol N/ha/jaar. Aangezien dit habitatype niet gevoelig is voor stikstofdepositie, kunnen negatieve effecten als gevolg van de stikstofdepositietoename op de Grote modderkruiper worden uitgesloten.

NSG Emmericher Ward

- In Natura 2000-gebied NSG Emmericher Ward ligt de achtergronddepositie in de huidige situatie tussen de 1870 en 1910 mol N/ha/jr. De kritische depositiewaarde van het meest gevoelige habitatype H6510A Glanshaver- en vossenstaart-hooilanden (glanshaver) is 1400 mol N/ha/jr. Deze wordt in de huidige situatie reeds overschreden. Ook bij de habitatypen H6210 Kalkgraslanden, H6430C Ruigten en zomen (droge bosranden) en H91E0C Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen) wordt de kritische depositiewaarde overschreden. Het voorkeursalternatief (worst-case invulling) leidt tot een gemiddelde toename van de stikstofdepositie ter plaatse van deze habitatypen van 3,2 mol N/ha/jaar. Volgens het Duitse beoordelingskader worden effecten van stikstofdepositie echter pas beoordeeld bij een depositietoename van 7,14 mol N/ha/jaar. Onder deze waarde worden effecten van stikstofdepositie verwaarloosbaar geacht. Aangezien dit gebied onder de Duitse wet- en regelgeving vallen, worden de effecten in dit kader beoordeeld. Aangezien de stikstofdepositietoename lager is dan 7,14 mol N/ha/jaar, kunnen significant negatieve effecten als gevolg van de depositietoename op deze habitatypen worden uitgesloten.
- Bij het habitatype H3150 Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden wordt de kritische depositiewaarde niet overschreden. Negatieve effecten op dit habitatype kunnen om die reden worden uitgesloten.
- De habitatrictlijnsoort Kamsalamander is voornamelijk afhankelijk van de beschikbaarheid en kwaliteit van het voortplantingswater. Het habitatype H3150 Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden vormt geschikt voortplantingswater voor deze soort. Aangezien van dit habitatype kritische depositiewaarde niet wordt overschreden, kunnen negatieve effecten als gevolg van de stikstofdepositietoename op de Kamsalamander worden uitgesloten.

NSG Hetter-Millinger Bruch, mit Erweiterung

- In Natura 2000-gebied NSG Hetter-Millinger Bruch, mit Erweiterung ligt de achtergronddepositie in de huidige situatie tussen de 1460 en 2000 mol N/ha/jr. De kritische depositiewaarde van het gevoelige habitatype H6510A Glanshaver- en vossenstaart-hooilanden (glanshaver) is 1400 mol N/ha/jr. Deze wordt in de huidige situatie reeds overschreden. Het voorkeursalternatief (worst-case invulling) leidt tot een gemiddelde toename van de stikstofdepositie ter plaatse van dit habitatype van 2,9 mol N/ha/jaar. Volgens het Duitse beoordelingskader worden effecten van stikstofdepositie echter pas beoordeeld bij een depositietoename van 7,14 mol N/ha/jaar. Onder deze waarde worden effecten van stikstofdepositie verwaarloosbaar geacht. Aangezien dit gebied onder de Duitse wet- en regelgeving vallen, worden de effecten in dit kader beoordeeld. Aangezien de stikstofdepositietoename lager is dan 7,14 mol N/ha/jaar, kunnen significant negatieve effecten als gevolg van de depositietoename op dit habitatype worden uitgesloten.
- Bij het habitatype H3150 Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden wordt de kritische depositiewaarde niet overschreden, en het habitatype H3260B Beken en rivieren met waterplanten is niet gevoelig voor stikstofdepositie. Negatieve effecten op deze habitatypen kunnen om die reden worden uitgesloten.

VSG Unterer Niederrhein

- In het Natura 2000-gebied VSG Unterer Niederrhein ligt de achtergronddepositie in de huidige situatie tussen de 1460 en 2030 mol N/ha/jr. Het voorkeursalternatief (worst-case invulling) leidt tot een gemiddelde toename van de stikstofdepositie ter plaatse van deze habitattypen tussen 2,7 mol N/ha/jaar. Volgens het Duitse beoordelingskader worden effecten van stikstofdepositie echter pas beoordeeld bij een depositietoename van 7,14 mol N/ha/jaar. Onder deze waarde worden effecten van stikstofdepositie verwaarloosbaar geacht. Aangezien dit gebied onder de Duitse wet- en regelgeving vallen, worden de effecten in dit kader beoordeeld. Aangezien de stikstofdepositietoename lager is dan 7,14 mol N/ha/jaar, kunnen significant negatieve effecten als gevolg van de depositietoename op de kwalificerende soorten broedvogels en trekvogels van dit Natura 2000-gebied worden uitgesloten.

Conclusies

De huidige achtergronddepositie zorgt voor veel habitattypen voor een overbelaste situatie. In dergelijke gevallen kan elke verdere verhoging van stikstofdepositie door activiteiten die emissie van stikstof met zich mee brengen, tot significant negatieve effecten leiden. Uit bovenstaande effectbeoordeling komen de volgende conclusies naar voren:

- Voor Natura 2000-gebied Veluwe kunnen significant negatieve effecten als gevolg van de stikstofdepositietoename door het voorkeursalternatief (worst-case invulling) niet worden uitgesloten voor alle voor stikstofgevoelige habitattypen en de hieraan verbonden kwalificerende soorten binnen het invloedsgebied.
- Voor de Natura 2000-gebieden Gelderse Poort en Uiterwaarden IJssel kunnen significant negatieve effecten als gevolg van de stikstofdepositietoename door het voorkeursalternatief (worst-case invulling) niet worden uitgesloten voor een aantal voor stikstof gevoelige tot zeer gevoelige habitattypen, en hieraan verbonden kwalificerende soorten. Voor de overige gevoelige habitattypen van deze Natura 2000-gebieden binnen het invloedsgebied wordt de kritische depositiewaarde in de huidige situatie niet in alle gevallen overschreden door de achtergronddepositie. Het hangt af van de locatie of de depositietoename door het voorkeursalternatief (worst-case invulling) leidt tot een overschrijding van de kritische depositiewaarde en daarmee tot een significant negatief effect op de aanwezige habitattypen en daaraan verbonden kwalificerende soorten.
- Voor het Beschermd natuurmonument De Zumpe kan niet worden uitgesloten dat als gevolg van de grote stikstofdepositietoename door het voorkeursalternatief (worst-case invulling) ter plaatse van dit gebied een aantasting optreedt van de wezenlijke kenmerken en waarden.
- Voor het Duitse Natura 2000-gebied Klevsche Landwehr, Anholt. Issel Feldschlaggr. u. Regnieter Bach kunnen significant negatieve effecten op voorhand worden uitgesloten.
- Voor de Duitse Natura 2000-gebieden NSG Emmericher Ward, NSG Hetter-Millinger Bruch, mit Erweiterung en VSG Unterer Niederrhein wordt de kritische depositiewaarde van een aantal stikstofgevoelige habitattypen overschreden. Volgens het Duitse beoordelingskader worden effecten van stikstofdepositie pas beoordeeld bij een depositietoename van 7,14 mol N/ha/jaar. Onder deze waarde worden effecten van stikstofdepositie verwaarloosbaar geacht. Aangezien deze gebieden onder de Duitse wet- en regelgeving vallen, worden de effecten in dit kader beoordeeld. Aangezien de stikstofdepositietoename bij alle gebieden lager is dan 7,14 mol N/ha/jaar, kunnen significant negatieve effecten als gevolg van de depositietoename op deze gebieden worden uitgesloten.

Bij elke individuele aanvraag zal worden ingegaan op de vraag of een toename van depositie aan de orde is en of als gevolg hiervan negatieve effecten op Natura 2000-gebieden en Beschermden natuurmonumenten optreden. Hierbij zal met behulp van gegevens over de lokale situatie worden beoordeeld wat per geval de effecten zijn. Per geval zal worden bepaald hoe de lokale situatie is ten aanzien van de aanwezige habitattypen en of toename van stikstofdepositie op de betreffende locatie leidt tot negatieve effecten op deze habitattypen. Dit zal per geval verschillen.

4.3.2 VERANDERING STIKSTOFDEPOSITIE DOOR BEST-CASE VARIANT OP HET VORKEURSSALTERNATIEF (WORST-CASE INVULLING)

Stikstofdepositiewaardes

In aanvulling op het voorkeursalternatief (worst-case invulling) is er een extra variant gedefinieerd en doorgerekend: het voorkeursalternatief (best-case invulling).

In Tabel 9 zijn de stikstofdepositiewaardes weergegeven voor het voorkeursalternatief (best-case invulling), in vergelijking met de stikstofdepositiewaardes voor de referentiesituatie en het voorkeursalternatief (worst-case invulling).

Effectbeschrijving

Uit Tabel 9 blijkt dat het voorkeursalternatief (best-case invulling) leidt tot een afname van de stikstofdepositie op alle Natura 2000-gebieden ten opzichte van zowel de referentiesituatie als het voorkeursalternatief (worst-case invulling). De afname van stikstofdepositie ten opzichte van de referentiesituatie ligt daarbij tussen de 0,3 en 2,7 mol N/ha/jaar.

Effectbeoordeling en conclusies

- Het voorkeursalternatief (worst-case invulling) kan zorgen voor een toename aan stikstofbelasting en heeft daarmee mogelijk significante negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de Natura 2000-gebieden en Beschermden Natuurmonumenten. Een dergelijke ontwikkeling past niet binnen de randvoorwaarden van de Natuurbeschermingswet 1998. Het benutten van de planologische mogelijkheden die geboden worden in het ontwerp bestemmingsplan Buitengebied – 2012, is dus niet mogelijk bij een dergelijke ontwikkeling.
- Indien er gebruik wordt gemaakt van de inzet van de best beschikbare staltechnieken, wat als uitgangspunt is genomen in het voorkeursalternatief (best-case invulling), is er geen sprake meer van een toename, maar een afname van stikstofbelasting op Natura 2000-gebieden en Beschermden Natuurmonumenten in vergelijking met het referentieniveau van de Natuurbeschermingswet (Vergunde situatie gecorrigeerd voor de feitelijke bezetting via de CBS-correctie). Uitgaande van de inzet van dergelijke technieken bij nieuwe maar ook bestaande bedrijven, is het dus mogelijk om gebruik te maken van de geboden planologische ruimte, binnen de randvoorwaarden van de Natuurbeschermingswet.

4.3.3 MITIGERENDE MAATREGELEN

Het stimuleren van verdergaande emissiebeperkende maatregelen dan wettelijk vereist volgens de AMvB-Huisvesting en de IPPC-richtlijn voor grote bedrijven is een mogelijk extra mitigerende maatregel bovenop de toepassing van de best beschikbare staltechnieken (zie toelichting op het voorkeursalternatief (best-case invulling). Indien de gemeente hiertoe besluit, is het voor de hand liggend om dit toe te passen bij omgevingsvergunningen (Wabo).

Ook kan de gemeente een bijdrage leveren aan de implementatie van het generiek beleid gericht op een versnelde afname van de emissie van ammoniak, o.a. door het gebruik van emissiearme stalsystemen en andere technieken om emissies te voorkomen en te beperken te stimuleren en, waar deze verplicht zijn, te controleren op een goede werking. Een actief gemeentelijk beleid gericht op het intrekken van onbenutte planologische mogelijkheden voor hergebruik van bestaande veehouderijen kan helpen de vergunde emissie van ammoniak nog verder te doen dalen.

4.3.4 CUMULATIEVE EFFECTEN

In een Passende Beoordeling is het nodig om een beschouwing te geven van de cumulatie van effecten. Immers als een plan op zichzelf slechts geringe effecten heeft, kan het effect aanzienlijk zijn in combinatie met een aantal andere projecten met geringe effecten. In dit geval gaat het om cumulatie van effecten als gevolg van stikstofdepositie.

In de gemeente Doetinchem is de ontwikkeling oostelijke randweg en het regionale bedrijventerrein A18 voorzien, die naar verwachting leiden tot een toename van stikstofdepositie in de omgeving (informatie van gemeente Doetinchem). Vooralsnog zijn deze ontwikkelingen geen onderdeel van de feitelijke situatie. Wanneer deze ontwikkelingen en andere ontwikkelingen in de omgeving ontwikkeld worden, is het noodzakelijk om in nadere toetsingen aandacht te besteden aan mogelijke cumulatie van stikstof in Natura 2000-gebieden. Indien maatregelen genomen worden (effect- of brongericht) zijn effecten mogelijk uit te sluiten, maar dit moet per project beoordeeld worden door middel van een toetsing waarin cumulatie wordt meegenomen.

5

Conclusies en aanbevelingen

5.1 EFFECTEN VAN STIKSTOFDEPOSITIE

Voorkeursalternatief (worst-case invulling)

De huidige achtergronddepositie zorgt voor veel habitattypen voor een overbelaste situatie. In dergelijke gevallen kan elke verdere verhoging van stikstofdepositie door activiteiten die emissie van stikstof met zich mee brengen, tot significant negatieve effecten leiden. Uit de effectbeoordeling van het voorkeursalternatief (worst-case invulling) komen de volgende conclusies naar voren:

- Voor Natura 2000-gebied Veluwe kunnen significant negatieve effecten als gevolg van de stikstofdepositietoename door het voorkeursalternatief (worst-case invulling) niet worden uitgesloten voor alle voor stikstofgevoelige habitattypen en de hieraan verbonden kwalificerende soorten binnen het invloedsgebied.
- Voor de Natura 2000-gebieden Gelderse Poort en Uiterwaarden IJssel kunnen significant negatieve effecten als gevolg van de stikstofdepositietoename door het voorkeursalternatief (worst-case invulling) niet worden uitgesloten voor een aantal voor stikstof gevoelige tot zeer gevoelige habitattypen, en hieraan verbonden kwalificerende soorten. Voor de overige gevoelige habitattypen van deze Natura 2000-gebieden binnen het invloedsgebied wordt de kritische depositiewaarde in de huidige situatie nog niet in alle gevallen overschreden door de achtergronddepositie. Het hangt af van de locatie of de depositietoename door het voorkeursalternatief (worst-case invulling) leidt tot een overschrijding van de kritische depositiewaarde en daarmee tot een significant negatief effect op de aanwezige habitattypen en daaraan verbonden kwalificerende soorten.
- Voor het Beschermd natuurmonument De Zumpe kan niet worden uitgesloten dat als gevolg van de grote stikstofdepositietoename door het voorkeursalternatief (worst-case invulling) ter plaatse van dit gebied een aantasting optreedt van de wezenlijke kenmerken en waarden.
- Voor het Duitse Natura 2000-gebied "Klevsche Landwehr, Anholt, Issel Feldschlaggr. u. Regnieter Bach" kunnen significant negatieve effecten op voorhand worden uitgesloten.
- Voor de Duitse Natura 2000-gebieden "NSG Emmericher Ward", "NSG Hetter-Millinger Bruch, mit Erweiterung" en "VSG Unterer Niederrhein" wordt de kritische depositiewaarde van een aantal stikstofgevoelige habitattypen overschreden. Volgens het Duitse beoordelingskader worden effecten van stikstofdepositie pas beoordeeld bij een depositietoename van 7,14 mol N/ha/jaar. Onder deze waarde worden effecten van stikstofdepositie verwaarloosbaar geacht. Aangezien deze gebieden onder de Duitse wet- en regelgeving vallen, worden de effecten in dit kader beoordeeld. Aangezien de stikstofdepositietoename bij alle gebieden lager is dan 7,14 mol N/ha/jaar, kunnen significant negatieve effecten als gevolg van de depositietoename op deze gebieden worden uitgesloten.

Best-case variant op het voorkeursalternatief (worst-case invulling)

- Het voorkeursalternatief (worst-case invulling) kan zorgen voor een toename aan stikstofbelasting en heeft daarmee mogelijk significante negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de Natura 2000-gebieden en Beschermd Natuurmonumenten. Een dergelijke ontwikkeling past niet binnen de randvoorwaarden van de Natuurbeschermingswet 1998. Het benutten van de planologische mogelijkheden die geboden worden in het ontwerp bestemmingsplan Buitengebied – 2012, is dus niet mogelijk bij een dergelijke ontwikkeling.
- Indien er gebruik wordt gemaakt van de inzet van de best beschikbare staltechnieken, wat als uitgangspunt is genomen in het voorkeursalternatief (best-case invulling), is er geen sprake meer van een toename, maar een afname van stikstofbelasting op Natura 2000-gebieden en Beschermd Natuurmonumenten in vergelijking met het referentieniveau van de Natuurbeschermingswet (Vergunde situatie gecorrigeerd voor de feitelijke bezetting via de CBS-correctie). Uitgaande van de inzet van dergelijke technieken bij nieuwe maar ook bestaande bedrijven, is het dus mogelijk om gebruik te maken van de geboden planologische ruimte, binnen de randvoorwaarden van de Natuurbeschermingswet.

5.2 MITIGERENDE MAATREGELEN

Het stimuleren van verdergaande emissiebeperkende maatregelen dan wettelijk vereist volgens de AMvB-Huisvesting en de IPPC-richtlijn voor grote bedrijven is een mogelijk extra mitigerende maatregel, bovenop de toepassing van de best beschikbare staltechnieken (zie toelichting op het voorkeursalternatief (best-case invulling). Indien de gemeente hiertoe besluit, is het voor de hand liggend om dit toe te passen bij omgevingsvergunningen (Wabo). Ook kan de gemeente een bijdrage leveren aan de implementatie van het generiek beleid gericht op een versnelde afname van de emissie van ammoniak, o.a. door het gebruik van emissiearme stalsystemen en andere technieken om emissies te voorkomen en te beperken te stimuleren en, waar deze verplicht zijn, te controleren op een goede werking. Een actief gemeentelijk beleid gericht op het intrekken van onbenutte planologische mogelijkheden voor hergebruik van bestaande veehouderijen kan helpen de vergunde emissie van ammoniak nog verder te doen dalen.

Colofon

PASSENDE BEOORDELING BESTEMMINGSPLAN BUITENGEBIED - 2012 DOETINCHEM

OPDRACHTGEVER:

Gemeente Doetinchem

STATUS:

Definitief

AUTEUR:

drs. C.M. van Steenwijk-Bolle

drs. G. van der Schee

ing. J.T.H Houkes

GECONTROLEERD DOOR:

ing. P. Hartskeerl

VRIJGEGEVEN DOOR:

drs. B.P.W. Schlangen

20 december 2012

076826238:B

ARCADIS NEDERLAND BV

Beaulieustraat 22

Postbus 264

6800 AG Arnhem

Tel 026 3778 911

Fax 026 3515 235

www.arcadis.nl

Handelsregister 9036504

©ARCADIS. Alle rechten voorbehouden. Behoudens uitzonderingen door de wet gesteld, mag zonder schriftelijke toestemming van de rechthebbenden niets uit dit document worden veeelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, digitale reproductie of anderszins.